RADU PINTEA

AEROSTATUL INOCENȚILOR

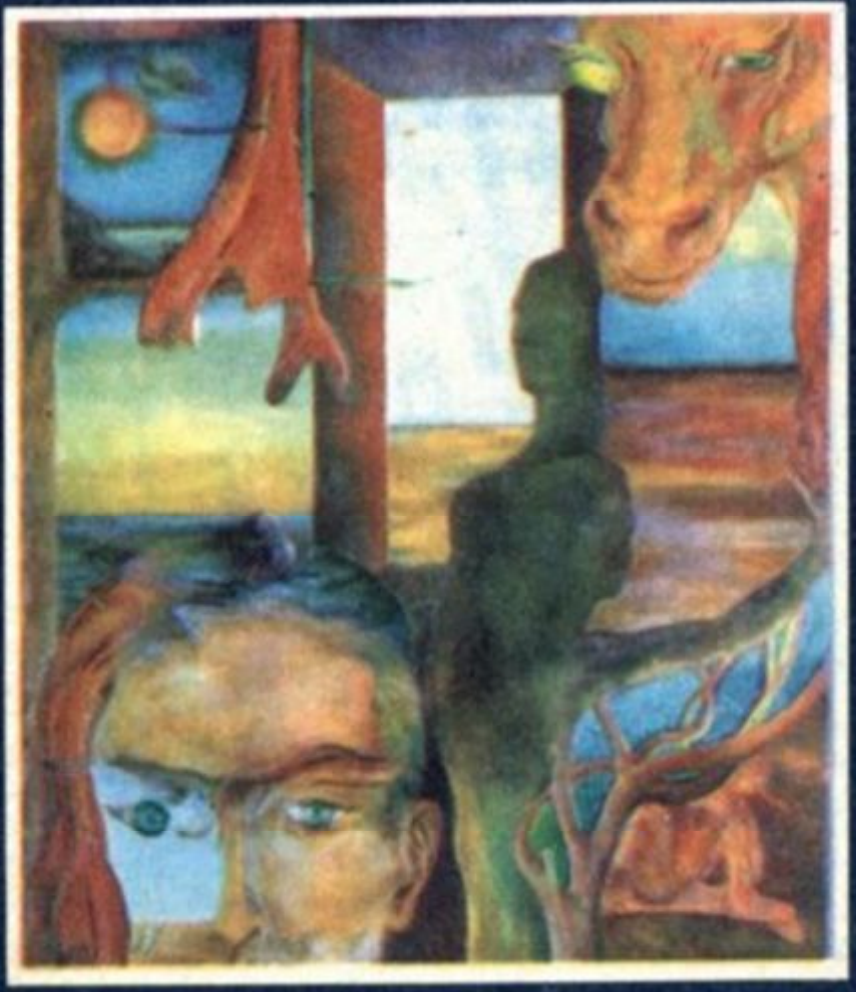

editura albatros

RADU PINTEA

AEROSTATUL INOCENŢILOR

– roman –

Versiunea digitală 1.0 – aprilie 2025

Realizată după volumul apărut la Editura Albatros, Bucureşti, 1981

Coperta: Duda Voivozeanu (ilustraţiile copertei sunt reproduceri după tablourile „Spaţii” şi „Viziune infantă”).

Această versiune digitală nu conţine ilustraţiile din versiunea tipărită.

„Nu trebuie înţeleşi porcii, –
ei trebuie să fie mâncaţi.”
Nichita Stănescu/*Pean*

I

— Tovarăşe, eu acuma îi îmbarc, îi pun la camion, şi pe seară, încolo, pe după-amiază, patru, cinci maxim, îi aveţi, să vedem cum merge Nelu, băiatu' ăsta, şoferul; e lângă mine, aici. Poftim? Nu înţeleg; aha, e bun, hă-hă, sigur, buun, zâmbi Precupeţu făcându-i cu ochiul lui Nelu, care şedea într-un scaun, lângă birou, şi-şi odihnea mâinile pe genunchi. Nelu surâse şi el, după care privi afara, pe fereastra biroului. Bun. Atunci aşa rămâne, se sculă Precupeţu în picioare, grăbindu-se cu cealaltă mână să-şi îndrepte o jenantă cută de la pantaloni. Da, bun. Nu. Ţi-l trimit pe băiatul ăsta, cu toate formele în regulă, doar am mai lucrat noi, nu? Bine. Bun. Sănătate, salutăm, sănă...

Precupeţu puse receptorul în furcă şi, în tâmp ce orânduia pe birou o serie de hârtii, îi vorbi lui Nelu, care şi el se sculase în picioare şi nu ştia ce să facă cu mâinile.

— Asta-i socoteala, Nelule. Hai, haide să-i îmbarcam, şi valea, că n-avem timp de pierdut, îi zâmbi iarăşi directorul, luându-l de umeri.

Ieşiseră şi, în lumina palidă a coridorului, cei doi dinţi de viplă ai directorului străluceau stins când vorbea sau zâmbea. Acum îi zâmbea lui Nelu, care de asemenea surâdea şi el, în timp ce Precupeţu răsucea cheia în YALE. Se mai asigură încă o dată că a închis, după care porniră. Coridorul, destul de zgârcit la lumină, era suficient de lat ca să poată merge umăr la umăr: în privinţa luminii, directorul susţinuse să se aplice o politică de economisire a energiei electrice. „Doar nu-i noroi şi hârtoape pe-aici, şi nici beznă să-ţi scoţi ochii", spunea el.

Câtă vreme au mers prin hol n-au vorbit nimic. Se auzea doar ecoul paşilor reverberat de pereţii reci, vopsiţi în verde, şi de cimentul mozaicat al podelei. Odată ajunşi afară, directorul vorbi:

— Trebuie să facem rost de rampă. Până mă duc eu să văd de ea, tu ar fi bine să tragi camionul lângă Porcăria 3, bine?

— Da, tovarăşe director, mă duc.

Unul ieşi, iar celălalt se îndreptă spre magazia de unelte.

— Măi Sofronie, şi tu, Blenda, ia apucaţi-vă voi de rampa asta, şi haideţi s-o ducem la Porcăria 3! Ducem nişte porci la tăiat, adăugă el trecându-şi mâna peste faţă. Cald mai era. Cei doi se mişcară imediat.

— Gata, tovarăşu' director, imediat, zise zbuciumat cel chemat Sofronie, un vlăjgan roşu la faţă, osos şi isteţ. Blenda, pur şi simplu, puse mâna la un capăt al rampei şi aştepta să salte şi Sofronie. Porniră tustrei şi ajunseră tocmai când Nelu, privind din picioare prin portiera deschisă, îşi manevra SR-ul încet, atent ca un hingher; până la urmă, trebuia să ajungă în portiţa de acces a porcilor.

Îngrijitoarea se apropie de gărduleţul incintei, privindu-i. Nelu frână şi sări jos, trânti portiera, după care îşi potrivi cureaua şi păşi spre ceilalţi.

— Îi duceţi la tăiat? întrebă îngrijitoarea, rezemându-se în gărduleţ.

— Da. 53 de porci avem în planul de tăiere, vorbi repede Precupeţu, privindu-l pe Nelu care desfăcea oblonul din spate al camionului. Mirosea, dar erau cu toţii obişnuiţi. Îngrijitoarea îi privea pe toţi egal. Era de vârstă incertă, purta cizme şi un halat albastru, încheiat corect.

— Să le dau drumul? întrebă ea stins ca şi cum ar fi vorbit ceva intim cu soţul.

— Da, făcu directorul împăturind nişte acte şi privind de data asta pe Sofronie şi pe Blenda, care se opinteau instalând rampa. Aceştia îşi bătură palmele una de alta şi se traseră mai la o parte, în timp ce îngrijitoarea pornise cu pas egal spre Porcărie. Desfăcu zăvorul şi, după un timp, strigă cu glas blând ceva – parcă se ruga – iar porcii începură să iasă afară, somnoroşi.

— Gucigol, guciguciguci, gucigolgucigol, făcea îngrijitoarea mişcându-şi matern braţele asupra maselor de roz ce răspândeau mirosuri obişnuite. Curând, curtea se umplu.

— Ajutaţi-o, zise scurt directorul, şi cei doi, Sofronie şi Blenda, încălecară la iuţeală gărduleţul şi, băgându-se între porci, începură şi ei să dea din mâini.

— 53! aminti directorul întinzându-i lui Nelu, care privea, un teanc de hârtii justificatoare. Ai aici totul în ordine, zâmbi lat Precupeţu şi Nelu îi văzu iarăşi cei doi dinţi de viplă bucurându-se. Directorul îşi şterse fruntea.

— Cald, zise el privind cum cei trei oameni mână spre rampă porcii. Nelu se uită neglijent în hârtiile deja împăturite şi le băgă degrabă în buzunar. Zise:

— Aşa...

Dar directorul nu mai fu atent la răspuns, căci începuse să numere în şoaptă, înghiţindu-şi silabele, porcii. Nelu se uita mai departe la cei trei oameni care se agitau în mijlocul animalelor.

— Guciguciguciguciguci, gucigol, făceau Sofronie, Blenda şi îngrijitoarea în halat albastru. Curând, platforma SR-ului se umplu.

— Gata. 53! făcură în aceeaşi clipă şi directorul, şi Sofronie, şi Blenda, şi îngrijitoarea.

— Oare am numărat bine? se îndoi directorul, privindu-i pe rând pe cei trei.

— Dacă doriţi, îi mai numărăm o dată.

— Nu. I-am numărat bine, doar am fost patru! Nu se poate să nu fi numărat bine, hotărî brusc directorul făcându-i semn lui Nelu să ridice oblonul.

— Poate că totuşi ar mai trebui să-i numărăm încă o dată, vorbi cineva.

O clipă, directorul păru că şovăie. Dar îşi reveni imediat, şi refuză net.

— Nu are sens.

Sofronie şi Blenda ridicară din umeri şi dădură jos rampa, care bufni în noroi. Apoi se aplecară, o ridicară şi plecară cu ea spre magazie.

— Aşa, Nelule, o dusă şi-o venită. Bună ziua, se întoarse el spre îngrijitoare, care se rezemase iarăşi de gărduleţ şi îi privea fără să clipească.

— Bună ziua, tovarăşe director, vorbi ea atât de încet, încât nici Precupeţu şi nici Nelu nu-şi dădură seama dacă a răspuns. De fapt, pe niciunul nu-i mai interesa, căci salutul lui Precupeţu fusese spus din mers, şi până ca îngrijitoarea să răspundă, ei ajunseseră deja lângă cabina SR-ului. Soarele se reflecta în parbriz şi lumina dinţii de viplă ai directorului, în vreme ce acesta vorbea cu Nelu.

— Ah, râse din nou directorul, am uitat s-o întreb pe îngrijitoare dacă porcii ăştia au fost văzuţi cu un pai în gură, ă, ce zici? Forţa datinilor şi a destinului, Nelule, trecu el neaşteptat de repede de la tonul glumeţ la cel filosofic. Dar, în fine, drum bun! spuse apoi Precupeţu, privind mai întâi aripa din faţă a maşinii, apoi un şurub de la roată, apoi ochii lui Nelu.

— Mulţumesc, spuse Nelu, ca şi cum ar fi spus „Prezent!" sau „Aici!"

Îşi strânseră mâinile. Nelu se urcă la volan şi porni demarorul. Motorul nu vroia să se urnească.

— Are şi el un pai în gură, îşi lăţi faţa în zâmbet Nelu, din cabină, fericit că spusese şi el ceva. Directorul râdea şi el şi spusese şi el ceva. Dinţii de viplă se vedeau mişcându-se în sus şi în jos, în semn de aprobare. Dădu şi Nelu din cap, rânjind. Băgă iar curent, şi după un uşor icnet, motorul principal o luă. Directorul mai spuse: „drum bun", iar Nelu ridică stânga, apoi o lăsă repede pe volan şi făcu scurt la dreapta, îndreptându-se cu a treia spre porţile cooperativei.

Directorul Precupeţu se uită după el câteva clipe, apoi, când văzu prin norii de praf stârniţi de maşină luminiţele roşii ale stopurilor din spatele SR-ului, se întoarse şi o luă la pas întins spre birouri. Din spatele gărduleţului Porcăriei 3, îngrijitoarea îi însoţi pe toţi cu privirile până nu se mai văzură.

Porţile cooperativei Golobeasca erau deschise: chiar atunci intrase un camion cu furaje pentru vite. Nelu se asigură în stânga şi în dreapta şi ieşi în şosea. Se aşternu la drum întins.

II

Nelu avea palmele mari, cu degete ce semănau cu nişte bucăţele de cârnăciori olteneşti de 44, unghii caraghios de mici tăiate până la carne. Era păros şi când era mânjit pe faţă de la reparatul maşinii, ochii lui albaştri erau nespus de frumoşi. Conducea pe SR de cinci ani. Avea în cabină câteva poze cu femei şi o iconiţă mică lipită lângă vitezometru, pe care i-o dăduse maică-sa când plecase la oraş să se facă şofer.

Lângă el, Marica râdea. Smuciturile drumului, accelerările, decelerările, debreierile, ambalările o aruncau încoace şi încolo prin cabină. Râdea.

Nelu mişca din buze, iar nările îi palpitau. Femeia de lângă el râdea, şi ea ştia bine că asta îl aţâţă. Se învăţase Nelu. De câte ori punea mâna pe ştanga schimbătorului de viteze, îşi „scăpa" mâna pe pulpa dezgolită a fetei. Marica râdea. Absolut nu făcea nimic decât să râdă. Cum îl mai aţâţa asta pe Nelu! Iar Nelu schimba vitezele ca un nebun. Trebuia să ajungă cu porcii cât mai repede la destinaţie. În spate, în camionul fără prelată, porcii mari, Bazna, Marele Alb şi alte rase, îngrăşăminţi unii în alţii, se ciocneau cu zgomot de lemnul camionului.

Mai aveau puţin şi intrau în oraş. Nelu frână deodată şi porcii veniră guiţând sălbatec unii peste alţii, proptindu-se în tăblia din faţă a camionului. Înăuntru, Nelu o săruta zdravăn pe Marica. Era numai începutul. Pe urmă, Marica râdea, dar altfel. Dar tot râdea. Porcii reveniseră cu toţii la poziţiile iniţiale, şi Nelu demară violent. Porcii iar se agitară.

Era ora 15 şi programul de radio transmitea buletinul de ştiri.

Ilie Măciucea ieşi din birt zăpăcit de soare. Avea faţa lată şi negricioasă şi o cicatrice roz îi tăia oblic sprânceana dreaptă. Purta o salopetă mânjită de var şi vopsele şi ducea în mână o tinichea umplută pe jumătate cu vopsea portocalie şi o pensulică. Se bătu uşurel pe burtă, privind câteva clipe forfota acelei după-amieze calde, nefiresc de calde.

„Straşnică ciorbă de burtă", îşi zise pornind în jos, pe strada Căpitan Groza. Plecase de pe la opt dimineaţa de la ICRAL Giuleşti şi terminase aproape de marcat strada. „Dacă dau bătaie, pe la patru e gata".

Se apucă să-şi termine strada. Îl găsi fluieratul. Făcu un „G" pe o stinghie, şi trebuia să mai facă un „N" pe cealaltă, căci laolaltă nu încăpeau cele două, pe o singură stinghie din gard. Din spate îl pocni o lavandă aprinsă. Întoarse capul şi nu mai fluieră. O damă bine plimba un caniche cârlionţat ca o oaie. Măciucea contemplă un pic totul, apoi se întoarse iar la fluierat şi la pictat.

Trasase tocmai liniuţa de la „N".

Drăgălaşa fetiţă scânci în cărucior şi Natalia P., o mama tânără şi frumoasă, se aplecă să vadă de ea. „Ce-i, puişorul mamei scump? Ce-i, îngeraşule? Hai, taci cu mămica, haide, taci, Ancuţa,...Vrei răţoiul? Uite, na răţoiul. Biluţa? Hai, taci cu mămica, Ancuţa, taci!" O luă în braţe şi o legănă de câteva ori. Batistioara albă a Ancuţei, băgată pe undeva, prin trusoul ei, pluti prin aer ca un fluturaş şi căzu lângă cărucior. Un băiat care vindea ziare şi tocmai trecea pe partea cealaltă, văzând-o, traversă strada şi ridică batista.

— Mulţumesc, zâmbi Natalia micului ziarist.

— Cu plăcere, doamnă, unde s-o pun, e murdară...

— Pune-o în buzunar, aşa, mulţumesc, mulţumesc.

Micul ziarist înclină capul de câteva ori şi dispăru în lungul străzii.

Ca în fiecare zi, Natalia şi Ancuţa ieşiseră la plimbare un pic. Era o zi neobişnuit de caldă, şi, până la trei şi jumătate când soţul se întorcea de la lucru, Natalia cu Ancuţa ieşiseră să ia puţin aer prin părculeţul din apropiere. Până la capătul străzii mai erau douăzeci de metri, după care traversau şi intrau în parc.

Natalia se oprise şi-şi legăna fetiţa.

III

Trejea e un mic orăşel aşezat într-un decor rural. Cele mai importante obiective din oraş erau întreprinderea de Recondiţionat Carcase şi Teatrul de Comedie.

În întreprindere, ziua de muncă se apropia de sfârşit. Arcul pocni scurt şi se stinse. Maistrul Iordache se sculă de pe vine şi îşi puse mănuşile în buzunarul şorţului de sudor. Îşi plimbă privirile peste mulţime şi strigă:

— Prisecarule!

— Sfâr, sfâr, piu, poc, sfâr. Omul căruia i se adresase suda încă.

— Prisecarule! mări de data asta volumul maistrul, scoţându-şi totodată ochelarii şi bascul, şi netezindu-şi părul. Pe Prisecaru un alt om îl bătu uşurel în cap cu un electrod şi-i spuse:

— N-auzi? Te cheamă maistoru', şi-i făcu semn cu electrodul în direcţia în care aştepta Iordache. Prisecaru făcuse „hă? Ce? Cum?" Maistrul îi făcu nişte semne cu mâna. Unele care însemnau că gata, a terminat lucrul, altele, prin care îl chema la el. Prisecaru înţelese şi se conformă. Când acesta se apropie destul, Iordache îi spuse:

— Ducem echipamentul şi dăm un telefon. Trebuie să dăm un telefon în oraş. Prisecaru, scoţându-şi ochelarii de protecţie, dădu din cap semn că a înţeles ce urmau să facă.

Ajunseră la vestiare şi, cât se schimbară, nu vorbiră. Prisecaru terminase primul şi îl aştepta în picioare pe maistrul Iordache, care, imediat ce termină de îmbrăcat, spuse „haidem". Prisecaru îl urmă până la birouri. Acolo, Iordache îşi aminti că uitase ceva în şorţ şi spuse:

— Aşteaptă-mă aici puţin. Vin imediat. Am uitat în şorţ numărul de telefon.

— Nu vă mai duceţi până acolo, poate îl au ei, prin registre, vorbi Prisecaru făcând semn cu capul spre birourile întreprinderii.

— Ai dreptate, admise Iordache, dar ce să-i mai deranjăm şi pe ei pentru atâta lucru?

— Bine, cum vreţi, nu se opuse Prisecaru, şi maistrul se îndreptă din nou spre vestiare.

Arcurile electrice ale aparatelor de sudură străluceau încă pe tot cuprinsul întreprinderii, şi cât timp Prisecaru contemplă priveliştea, maistrul se şi înfiinţase cu un petec de hârtie pe care era trecut un număr de telefon.

— L-am găsit, spuse maistrul, îndemnându-l pe Prisecaru să intre.

— Bun aşa, făcu Prisecaru întorcându-se cu spatele şi intrând.

O porniră amândoi spre capătul culoarului. Maistrul bătu încet la o uşă.

— Da?! se auzi dinăuntru.

Intrară, mai întâi maistrul, apoi muncitorul.

— Sărut mâna, ziseră cei doi.

— Bună, băieţi, ce mai faceţi? Aţi terminat lucrul? îi întrebă o femeie tânără şi drăguţă, care era tocmai pe punctul de a pleca.

— Trebuie să dăm un telefon la Bucureşti, tovarăşul inginer mi-a spus, vorbi el repede şi-i arătă femeii biletul.

— Da? Bine. Atunci eu plec. Uite cheia de la birou. O lăsaţi la portar după ce vorbiţi, nu-i aşa?

— Nicio grijă, făcu stângaci Prisecaru dându-se la o parte din uşă.

Iordache îl privi pe Prisecaru şi tânăra femeie trecu printre ei spunându-le înainte de a ieşi „Pa, băieţi!"

— Bună ziua, se grăbiră cei doi să salute.

În sfârşit uşa se închise şi rămaseră în doi.

— Vezi, ai grijă de cheie! spuse Iordache întinzându-i celuilalt cheia cu număr de plastic legat de ea, în timp ce se îndrepta spre telefon.

— Aşează-te, mai spuse maistrul, întinzând cu palma pe masă, în faţa lui, petecuţul de hârtie.

Formă numărul şi aşteptă. Priviră amândoi spre fereastră, în acelaşi timp. O muscă mare se izbea de geam.

— Alo? sări ca ars maistrul schimbând receptorul de la o ureche la alta. Bucureştiul? Prisecaru se foia pe scaun, de parcă ar fi vrut să iasă afară. Maistrul îl privea, dar nu-i vedea; era absorbit total de convorbire. Prisecaru îl auzi:

— Alo, duduiţă, vă rog cu tovarăşul director Andricu, dacă nu vă supăraţi. Da. Mulţumesc. Tăcu o clipă şi îl privi pe Prisecaru; îi făcu cu ochiul şi muncitorul schiţă un zâmbet. Maistrul se repezi din nou, tocmai în clipa în care Prisecaru deschise gura să zică şi el ceva.

— Alo? Tovarăşul director Andricu? La telefon maistrul Iordache de la Trejea, din partea tovarăşului inginer Klapp. Da, tovarăşu' director, dânsul a spus vreo cincizeci. Da. Da... dacă se poate mâine, da, pe după-masă. O să fie cineva după program să le bage în depozit, sigur. Atunci aşa rămâne, îi transmit eu tovarăşului inginer că aţi hotărât să ni le trimiteţi mâine pe la patru jumătate, cinci? Da, desigur, actele sunt întocmite, chiar eu le-am văzut la tovarăşul inginer. Bun. Bine. Să... atunci sănătate, tovarăşe director, şi numai bine. La reve...

Declic.

Iordache puse la loc receptorul cu un gest ondulat, aşa încât aşează frumos pe birou şi firul destul de lung ce lega aparatul propriu-zis, şi receptorul. Prisecaru se şi ridicase.

— Cheia e la tine, nu?

— Da, răspunse omul, vârându-şi mâinile prin buzunare.

— Bun. Am terminat şi comanda, mă rugase inginerul Klapp, e un om bun, ce zici? Şi am telefonat.

— Actele sunt la el, nu? ripostă Prisecaru, puţin cam speriat.

— Da, desigur, fireşte, le-am văzut şi eu.

— Atunci asta înseamnă că eu sunt un fel de martor la toată afacerea asta.

— Exact, Prisecarule, exact! Ştii că eşti isteţ?

Prisecaru zâmbi jenat şi duse mâna la clanţă.

— N-am uitat nimic? se întrebă mai mult pentru sine maistrul, rotindu-şi ochii prin biroul administraţiei. Bun. Putem pleca.

Sirena începu să urle încetarea lucrului.

Ajunşi afară, îşi strânseră mâinile.

— Sănătate, Prisecarule, şi... mulţumesc pentru asistenţă, adăugă el emfatic.

— Sănătate, tovarăşe maistru, la revedere.

În toată întreprinderea, niciun arc de sudură nu mai strălucea, iar oamenii se scurgeau organizat, spre vestiare. Carcasele pentru reparat rămăseseră pustii.

— A! făcu maistrul Iordache întorcându-se după ce se depărtase câţiva paşi. Prisecaru se întoarse şi el aşteptând. „Da", spunea faţa lui.

— Azi nu mergi la teatru? întrebă calm, jos, maistrul, privindu-l pe muncitor.

— Nu. Nevastă-mea ne-a programat pentru mâine scară.

— Aha, aşa, bine! Noi mergem azi. Atât am vrut să te întreb, mai spuse maistrul, şi adăugă repede: sănătate la copii.

— Mulţumesc la fel.

De data asta se despărţiră.

IV

— Alo, hei, tovarăşe Blaga, tovarăşe Blaga, strigă portarul după un om corpolent ce se îndrepta spre garaj. Omul strigat se întoarse.

— Auzi, dom'le, continui portarul bâţâindu-se ameţit de căldură, te-a căutat tovarăşul director Andricu. Ceva cu nişte piese. Zicea că dacă vă văd să vă spun.

— Bine, nea Marius, bine, ştiu cum e treaba, mulţumesc pentru informaţie. Acum plec la Trejea, cu nişte oxigen, cu Ion. Când m-oi întoarce, dau eu pe la tovarăşul director. Mulţumesc.

Omul se îndreptă spre uşa garajului. O înjurătură grosolană grohăi între pereţii de tablă ondulată.

— Ce-i, Ioane? întrebă Blaga punându-şi sculele pe scara maşinii şi mâna stângă pe umărul şoferului. Ion era şoferul. Un om la vreo patruzeci de ani, scurt, vânjos şi crăcănat, ca un şef de echipaj. Avea acasă doi îngeraşi de fetiţe gemene şi o soţie rotundă în şolduri ca o masă de joc. Scuipă:

— Aveam şi eu o zi liberă şi mi-au luat-o şi pe aia. Cristoşii... „Transport special", cică. Mă... pe transportul lor! În alelalte zile cine trage ca boul? Ion Potoaşcă! Cine e călare pe hardughia asta de ROMAN? A, cine? A lu' Potoaşcă. Cristoşii... da' ce, io sunt Napoleon? Mă duceam şi eu cu familia la un film, indian.

Le plăceau filmele.

— Ce vrei, e sarcină de sus. Depinde planul, mai multe treburi depind de drumul ăsta la Trejea. Potoaşcă se oţărî:

— Păi da, cu asta îţi bagă pumnul în nas. Şi dacă e o chestie din astea, gata, o faci, că, pe urmă, oamenii spun că tragi contra. Şi eu – mă ştii – trag ca boul, înainte. Cristoşii ei de maşină...

Blaga săltă capota, iar Ion Potoaşcă se duse după canistră.

— Cristoşii...

— Ce spui?

— Nimic. Mânca-le-ar tăticu guriţa lor! Crede-mă, Blaga, când le simt aici, lângă piept, una în braţul ăsta şi una pe celălalt, şi le simt perişorul lor ca aurul, înnebunesc.

— Sunt nişte copii minunaţi.

— Da, minunaţi, şi de aia muncesc ca boul, ca ele să trăiască frumos şi să nu le lipsească nimic. Gata?

— Încă puţin, să strâng şurubul... aşa. În regulă, dă bice!

— Gata, am dat şi apă la cai, putem să dăm bice.

Blaga se mai uită o dată, aşa, în general, apoi trânti capota şi se duse să deschidă porţile garajului. Ion Potoaşcă înşurubă capacele la canistră şi

rezervor, duse canistra la depozitul de carburanţi şi lubrefianţi, se întoarse şi se aruncă în cabină. Scotoci puţin după cheie; cuplă din nou. ROMAN-ul se smunci şi rulă lent până în dreptul canaturilor porţii. Cuplă farurile. Jetul izbi dugheana portarului. Tovarăşul Marius ieşi, prin parbriz Ion îl văzu pe Blaga gesticulând, spunându-i ceva lui Marius. Îi explica un lucru. Întâi se vor duce să ia tuburile, şi pe urmă vor pleca. Ar dura cam o jumătate de oră. Stinse farurile şi răsuci volanul mult. Din toba de eşapament ţâşni o trombă albastră de fum dulceag care umplu garajul. Puternicul camion călcă legănându-se peste şanţurile de culisare ale porţilor, şi se îndreptă spre o curte interioară, de acces tehnologic. Blaga trase la loc culisantele garajului şi o porni spre poartă.

Ajuns în dreptul intrării tehnologice, Ion Potoaşcă frână, decuplă şi coborî, jucându-se cu cheile. Merse în spatele camionului şi desfăcu obloanele. Băieţii de la Aprovizionare-Distribuţie apărură. Nişte vlăjgani, toţi îmbrăcaţi în salopete albastre şi cu şepcuţe fistichii.

— Salut!

— Salut! Hârţoagele, ceru sobru un bărbos ce părea şef.

— Ptiu, stai aşa puţin, le am în cabină şi uitai să le iau.

Ion le aduse şi le înmână bărbosului.

— OK, băieţi, la treabă. 50 de „fiole”.

Tipii chiţcăiră şi dispărură prin accesul rampei pe care era vopsit cu litere roşii, cât toate zilele: FUMATUL STRICT OPRIT. O încăpere uriaşă cu acoperiş ignifug, şi pe toţi pereţii erau mâzgălite cu litere uriaşe acelaşi afiş, pe care cineva pusese toate sedilele posibile. Ieşise FUMAŢUL ŞŢRÎCŢ OPRIŢ.

— Haha, făcu bărbosul. Mânca-le-ar tăticu pe ele, cum mai sclipesc, şi ce curăţenie, băieţi, doamne dumnezeule, ce curăţenie, mai ceva decât la farmacie. Bărbosul se apropie drăgăstos: vaai, ce drăguţe fiole, uite, uitaţi-vă ce cuminţi stau, cuminţi şi drepţi, ca nişte soldăţei.

Printr-o lucarnă largă, de undeva din tavan, o rază cădea pe ele, dezvăluind rotunjimile de obuz ale capetelor tuburilor. Pe ele scria: OXIGEN TEHNIC 200 ATM. Se aranjară câte doi oameni de butelie şi începură transbordarea. Bărbosul aranjă actele într-un registru şi apoi trecu şi el la cărat.

Ion strivi între dinţi câteva refrene de muzică simfonică, dar băieţii de la Aprovizionare-Distribuţie se înfiinţară rapid. Totul dură mai puţin de un sfert de oră. Buteliile de oxigen tehnic aşezate în lada ROMAN-ului păreau nişte obuze albastre. Potoaşcă trase obloanele, le asigură cu lanţurile de protecţie, salută băieţii cei voinici – pălmaşii, cum le plăcea să se

autointituleze – şi porni. Peste un minut era în faţa porţii de la intrare. Portarul şi Blaga ieşiră. Ion îi dădu lui Marius foaia de parcurs şi pe cea de ieşire din garaj. Blaga sui. Spuse:

— Gata şi şusta cu tov. director, îşi frecă el satisfăcut palmele. Portarul se mişca în faţa maşinii. Porţile culisară, iar Marius salută profesional. Ion dădu din cap, iar Blaga din mână.

— Salut, nea Mariuse.

Ion cuplă şi răsuci mult dreapta. Frânele scrâşniră la intersecţie. Se asigură repede şi se angajă.

— Doamne ajută, se aşeză bine în scaun Ion Potoaşcă strunind atent ROMAN-ul. Strada era cam foită şi Ion abia aştepta să iasă din oraş.

— Ai puţină muzică? întrebă Blaga privindu-i profilul.

— Vezi că în dreapta e un tranzistor...

— Aha, l-am găsit.

— „...am transmis muzică populară la cererea ascultătorilor. Viitoarea ediţie a emisiunii noastre o puteţi asculta săptămâna viitoare, în aceeaşi zi, la aceeaşi oră, şi pe acelaşi program. La revedere, dragi ascultători".

Ion făcu o strâmbătură.

— Uite ce-am pierdut, cât e ceasul?

— Trei.

— „...Ora exactă. La al şaselea semnal, va fi ora cincisprezece: Pip. Pip. Pip. Pip. Pip. Pip".

— Pe la patru suntem în Trejea, ce zici?

— Să zicem, să vedem cum e şoseaua. Să nu goneşti, Ioane, auzi?

Şoferul dădu din cap în semn că e de acord.

— „Buletin de ştiri..."

— ...să ieşim noi din oraş...

Blaga nu mai spuse nimic. Motorul ROMAN-ului trepida calm, egal. În spate, tuburile de oxigen erau o grămadă periculoasă. Ion Potoaşcă era un foarte bun şofer, şi Blaga ştia. Toţi ştiau, şi de aia îi şi dăduseră transportul.

— „...oamenii muncii din industria construcţiilor de maşini au îndeplinit la toţi indicatorii planul producţiei industriale, şi raportează..."

0,073 secunde.

Toţi cei cincizeci şi trei de porci călătoresc aproape liniştiţi în camionul lui Nelu. Sunt clari şi perfect conturaţi, de parcă cineva i-ar fi sculptat în cristal. Au ochi rotunzi ca nişte bile de sticli, gene blonde şi pulpe roz, şi un păr rar şi blond. Toţi porcii au păr rar, absolut toţi cei cincizeci şi trei de porci-roz. Sunt aproape liniştiţi, se bălăngănesc cuminţi între cele cinci laturi de scândură ale cutiei camionului. Sunt nişte porci cuminţi, atât de cuminţi încât par a fi fost catalogaţi cu deosebită grijă, şi de cozile lor răsucite parcă ai vedea prin aerul rarefiat atârnând etichete cu datele personale şi colective ale fiecărui porc în parte.

Despre oricare din cei cincizeci şi trei de porci, oricare din cetăţenii oneşti de pe stradă ţi-ar putea spune cel puţin un lucru fundamental, anume, că un kilogram de carne de porc e patruzeci de lei. Veterinarii ar putea să spună mai mult, dar pe străzile pe care gonea camionul lui Nelu – camionul cu porcii – nu locuia şi nici măcar nu trecea niciodată picior de veterinar.

Porcii catalogaţi călătoresc mai departe în cutia camionului la volanul căruia se află Nelu cel cu Marica cea cu pulpe frumoase, roz, alături. Porcii, cei cincizeci şi trei de porci, nu aveau cum să vadă semafoarele, trecătorii şi casele, fiindcă obloanele camionului erau mai înalte decât ei. Nu guiţa nimeni, se priveau doar din când în când, şi din când în când mai priveau pieziş, cerul. La mintea lor li se părea că cerul este acela care se hurducăie, şi ca să nu mai ameţească, se priveau între ei. Toţi porcii au ochi albaştri. Niciunul din cursa lui Nelu nu făcea excepţie. Dar nu erau cu toate acestea nişte porci excepţionali. Erau doar eroii secundei 0,073. Pe ei, oamenii nu aveau deocamdată cum să-i vadă. Obloanele de lemn îi mascau perfect. În ciuda oricăror prejudecăţi, porcul nu e numai gras, e şi puternic, aşa că nu mai e paradoxal că porcii nu se dau totuşi de-a dura. Repet, cred că erau foarte stabili, foarte liniştiţi, acolo, în cutia camionului lui Nelu, care-i ducea pe toţi spre...

Marica râdea într-una. Nelu stăpânea nervos bachelita volanului, totul se învârtea înnebunitor în jurul secundei 0,073, începând de la un moment dat. Cam atât despre porci.

Depoziţia martorului 7, semnat...
Piesă 4/D5/01

0,074 secunde.

Pe uşa birtului vroia să intre o femeie grasă cu o fustă gri, în sandale verde pal. Una dintre baretele de la cea stângă era ruptă şi se încercase – vizibil – să se repare. Când femeia călcă în a 0,0741 secundă, tocul verde pal, cam jumulit, îi intră între profilele de metal ale răzătorului de noroi aşezat în faţa intrării. Fiind grasă, inerţia femeii era, natural, mare, şi a dat în brânci pe scările de ciment de la intrare, tocul rupându-se ca o crochetă cu brânză, iar ea izbind cu osul frontal esenţa vopsită în cărămiziu a uşii birtului. Un ospătar o deschise chiar atunci şi o ajută să urce scările. Femeia urcă cele trei trepte de ciment, intră, apoi ieşi, coborî şi îşi luă dintre profilurile de metal relicva de sanda, împreună cu unul dintre fragmentele de toc. Apoi reurcă treptele de ciment şi intră definitiv în birt. De data asta niciun ospătar nu mai deschise accidental uşa de esenţă vopsită într-o culoare insolubilă în apa de ploaie. Biata femeie, a inspirat milă. E de presupus că înăuntru a încercat să-şi potrivească sau să-şi lipească într-un fel tocul. Asemenea accidente sunt stupide, poţi chiar să-ţi suceşti glezna într-un hal groaznic. Am o vecină, are vreo cincizeci de ani, într-o primăvară şi-a scrântit piciorul şi a întins-o până spre toamnă, încolo, în octombrie... Pantofii cu talpă plată sunt cei mai buni, nu numai pentru gravide, dar şi în general. E adevărat că nu prea sunt eleganţi, dar ce are a face sănătatea cu eleganţa? Dar pentru cine vrea eleganţă, n-are decât să rişte. Cam atât despre uşa birtului între secundele 0,074–0,0741.

Depoziţia martorului 3
Piesa 12/D6/03

0,075 secunde.

Dacia. Albă. Break. Număr de înmatriculare ce începe cu trei şi se termină cu trei. Şoferul nu iese prin nimic din comun. E intersecţie şi aşteaptă. Cred că dacă ar fi plouat sau ar fi fost chiciură, ştergătoarele de parbriz i-ar fi funcţionat normal, temperat, sobru, sigur.

Om şi ştergătoare aşteaptă la intersecţie o schimbare în culoarea locală. Banchetele sunt acoperite cu o imitaţie execrabilă de leopard sau altceva, felină, iar sub oglinjoara retrovizoare se zbenguie încă un muţunache. Muţunachele şi imitaţia de felină demonstrează gustul îndoielnic al şoferului. Pe geamul din spate sunt lipite, în ordine, o emblemă cu Berlin, alta cu Paris, şi alta cu semnul mirării. Omul e sobru, pare serios, dar – paradoxal – nu are costum gri şi nici măcar cravată. E ceva tărcat, cu negru şi roşu. Aşteaptă la intersecţie, e uluitor ce răbdare poate să aibă, n-o avea şi el

casă, copii, mă rog, mângâie în neştire imitaţia de leopard, apoi pipăie schimbătorul cu măciulie de plexiglas colorat, apoi se scobeşte brusc şi surprinzător de tehnic în nas, sperând probabil ca viteza de execuţie să-l facă totuşi neobservat. Propulsează cu un bobârnac extractul pe geamul lăsat. Muţunachele n-a încetat încă să se bâţâie. Omul de la volan îl studiază preocupat o clipă. Aşa face la fiecare stop. A devenit un fel de tic. S-ar fi putut să-i treacă prin minte postulatul că fizica ar putea deduce din cât de repede se bâţâie muţunachele, ce viteză a avut maşina în momentul în care a frânat, acceleraţia de frânare, cât de bune sunt frânele, dacă mai fac două parale reflexele lui, şi alte lucruri utile ar putea să deducă ştiinţa de la secunda 0,075, când însăşi lumina galbenă a semaforului mai avea trei secunde până la verde.

Orice idee ar fi dispărut în capul mâncătorului de seminţe cu Dacia albă, şi toată atenţia acestuia s-ar fi concentrat – aşa după cum se prescrie în reglementări – asupra intersecţiei. Omul cu Dacie albă e de presupus că a decolat după cele trei secunde în urmărirea unor scopuri, cel puţin a unicului scop de a pleca pur şi simplu din intersecţie. Cam atât despre tipul cu Dacie albă în secunda 0,075.

Depoziţia martorului 11
Piesă 10/D6/03

0,0751 secunde.

„Draga mea, dă-mi voie să te rog să-mi menţin punctul de vedere. Popoarele germanice au ajuns la decadenţă mai repede decât cele latine datorită unor cauze pe care – ca lingvistă – nu sunt în măsură să le numesc, dar atari cauze sunt confirmate de caracterul fonemelor şi mărimea suprafeţei bucale a vorbitorilor, acestea după cum bine ştii, draga mea, în virtutea tendinţei fireşti de economisire a energiei, care, neîndoielnic, este depusă şi se consumă în timpul vorbirii, ca act mecanic şi intelectual. Raportând suprafaţa mediată a gurii peste suprafaţa maximă – teoretic – a gurii deschise, se obţine un raport care, în urma cercetărilor întreprinse de laboratorul meu, s-a constatat că scade la zero, cu alte cuvinte, dacă vom ajunge la înţelegerea absolută, vom putea comunica prin mimică. În caz contrar, adică în cazul în care nu vom ajunge la înţelegere, – aici facem o mică aventură în domeniul sociologei – vom amuţi pur şi simplu, sugrumaţi de neputinţa comunicării, deziderabil, absolute. Studiile noastre, draga mea Eliza, au îmbrăţişat câteva dialecte din nordul Marii Britanii, din Germania, sudul Franţei şi sudul Italiei. Laboratorul condus de tov. conf. univ. prof. dr. doc. Hău se ocupă de un Dialect, în cadrul aceleiaşi probleme de convergenţă a artei bucale din Asia Mică”.

Preduţ Mocanu, şoferul de taximetru cu numărul 77328 se uita, în retrovizor, la cele două femei ca la grădina zoologică. „Auzi... aria bucală... foneme... sociologie... ce femei, dom'le, ce femei!"

Cealaltă femeie obiectă:

„Dragă Lidi, obiecţiile mele sunt întemeiate ele, ştii bine că sunt fondate pe tendinţe, tocmai, de dezvoltare a limbajului, de unde atenţia faţă de geometria bucală, şi dacă vrei, mă rog, suprafaţa bucală medic, cu implicaţiile care decurg. În ce priveşte însă aria deschiderii bucale, ea este evident mai mare la seminţiile latinice, întrucât idiomurile pe care acestea le vorbesc conţin un procent mai ridicat de vocale, care se pronunţă cu o deschidere mare a gurii... bine, draga mea, mai vorbim mâine la birou, dar să ştii că..."

„Te mai duci acolo? Dar bărbatul tău ştie la ce oră trebuie să fii acasă? Ei lasă că-i faci tu o teorie lingvistică de-l dai leşinat. Cine-mi eşti..."

„Lasă, că nici cu tine nu mi-e ruşine, lasă... ştim numai noi... ascultă, dragă, ţie îşi plac calamarii prăjiţi? Dar crevetele?"

„Nuu. Ţiparii, ţiparii da, ţiparii sunt moartea mea".

Preduţ Mocanu se surprinse cu gura căscată, o închise brusc şi dinţii îi clănţăniră. Micul zgomot întrerupse discuţia din spate, cele două femei priviră în retrovizor. Toţi trei îşi vedeau numai ochii, în afară de Preduţ, care fiind mai aproape de oglindă, avea un câmp mai larg.

„Astea sunt savante" gândi el, în vreme ce în pupile îi lucea verdele semaforului şi în mână i se strecura bachelita schimbătorului de viteze. În spate, savantele, clientele lui, îşi reluaseră discuţia la un plafon fonic mai jos. Aparatul de taxat de pe bordul maşinii ajunsese la 17 lei şi 50 de bani. De fapt, în clipa în care Preduţ Mocanu se angajă spre stânga, aparatul ajunsese la secunda 0,076.

Depoziţia martorului
Preduţ Mocanu
Piesă L6/D1/01

0,077 secunde.

Elevul stărui. Era înalt, blond, gras şi avea coşuri pe faţă care îl enervau, înfierbântându-i sângele. Niciodată nu-l enervau mai mult coşurile alea împuţite decât atunci când mergea cu ea. Îl mânca tot trupul de parcă cineva i-ar fi gâdilat toate arterele. Fierbea ceva în el. Era pripit, nervos. Elev... Erau colegi, şi mai încercă o dată, după care îşi propuse în gând să renunţe.

— Hai, mă, la film. Avem lucrare abia poimâine. E un film bun, l-am mai văzut...

— Păi atunci de ce să-l mai vezi? Ce rost mai are? îl privi zâmbind fata. Îşi lovi servieta de a lui. Toată situaţia asta îl prostea cumplit pe elev.

— Păi mergem împreună şi-l vedem. O să-ţi placă, e cu Yul Brynner şi Raquel Welch.

— ...

— Hai, mă Angi, că e şi întuneric la film.

— ... păi... nu vedem filmul? se sclifosi fata privindu-l pieziş.

— Vedem şi filmul... da' mergi, ce zici, mergi?

— Uff!

— A?

— Bine, bine, încăpăţânatule!

— Ăla e! Ura, se bucură elevul, aruncându-şi în sus servieta.

— Ce e, ce e? se răţoi ea oprindu-se. Vezi, că acum nu mai merg, se sclifosi din nou.

— Hai, mă Angi, te rog! se miorlăi elevul oprindu-se şi el. Vin să te iau pe la cinci, mai adăugă.

— Să nu vii până în faţa curţii, mai bine mă aştepţi în colţul străzii.

— Bine, în colţ la cinci.

— În colţ la cinci. Pa! Mă duc.

— Pa, Angi. În colţ la cinci. Pa!

— Hai pa!

— Pa!

Coşurile, părul blond şi spălăcit, hainele şi matricolele, sânii mici şi tari ca nişte mere de la Gostat ai Angelei, minciuna pe care o va trânti acasă „mami, mă duc cu Mia la film, vin devreme...", totul era trufanda.

Vor merge amândoi – elevi – la un film cu Yul Brynner şi Raquel Welch, înăuntru e întuneric, după cum a spus elevul cu vocea în prefacere. Repetabila fericire a secundei 0,077.

Depoziţia martorului 2
Piesa 3/D6/07

VII

„Călăul” porni legănat spre telefon. Formă numărul.

— Alo? Alo, bună ziua. Cu tovarăşul Precupeţu aş dori. Eu sunt Şbiţa din oraş. În legă... da, mulţumesc, aştept. Alo? Tovarăşu’ Precupeţu? Şbiţa la telefon, tovarăşe, vreau să ştiu, aţi trimis în ziua de astăzi porcii spre noi? Cum? Azi? Păi nu? Ce naiba, doar n-o fi peste lume, că stau băieţii şi aşteaptă. Ori mergem acasă şi îi tăiem mâine. Nu pot să-i ţin încurcaţi. Să mai aştepte, să mai aş... dar cât, domnule? Cât?

Pocni receptorul. Abia pe urmă veni declicul care îl scosese pe cel cu dinţi de viplă din circuit. Şbiţa era nemulţumit. Scoase un *Dunhill* şi o aprinse. „Ce oameni suciţi, nu ştiu ce mai vor, nu-şi respectă cuvântul, nu sunt hotărâţi, ce mai, dac-aş fi şi eu ca ei, s-ar împuţi dracului carnea asta, îţi trebuie o regulă în toate” gândi Şbiţa, „călăul”, îndreptându-se spre hală.

— Care e treaba, maestre? îl interpelă cel mai tânăr măcuitor din echipa de lucru. O mustaţă subţire, tătărască şi neagră îi mânjea simpatic mijlocul feţei.

— Stăm pe vine. Deocamdată. Porcii trebuie să pice dintr-o clipă în alta.

Nedelcu, un om tăcut şi corpolent, ieşi chiar în drum şi cercetă. Nimic. Erau prinşi. Aveau şi după amiaza ocupată, nu-i vorba, că şi ieşea la afacerea asta, şi erau impacientaţi. Fumau.

— Se vede ceva, Nedelcule?

— Nţ.

— Oameni fără caracter, conchise Şbiţa preocupat de fumul *Dunhill*-ului. N-au cuvânt, ne ţin aici de pomană!

Unul îndrăzni:

— Mâine?...

Şbiţa nu se mai osteni să răspundă. Porni legănat spre Abator. Deschise uşa largă, de metal, şi intră. Uitase ceva, redeschise uşa şi le spuse:

— Dacă vine cineva într-un sfert de oră, bine, dacă nu...

Nelu acceleră.

— De ce mâi aşa, băă? îl lovi Marica pe umăr.

— Da’ ce, nu-ţi place să mân tare, ha? hohoti Nelu, uitându-se când în faţă când la Marica. Şi pe urmă, adăugă el, ducem porci, nu faianţărie. Ia ascultă...

Frână. Apoi continui, în timp ce Marica îl privea zâmbind cu toată fiinţa ei.

— ...ăă, cine era cocostârcu’ ăla sfrijit care se ţinea de tine? Ha?

Liniile de fugă ale unei străzi, de exemplu, văzută din parbrizul camionului, şi timp îndelungat, săpau încetul cu încetul nervul optic al celor doi din cabină. E perspectiva unui „cuţit” cinematografic, care în cele din

urmă sfârşeşte în oboseală prin plictiseală. Ochii capătă atunci un fel de independenţă, comportându-se cam ca două bobiţe de soc, uscate, aruncate între polii unei maşini electrostatice.

— Haha, făcu Marica mutându-şi privirea în altă parte, păi ăla era şefu', da' ce-ţi închipui tu, că... gata?...

— Păi de ce să nu-mi închipui? Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, răspunde, de ce se ţinea de tine?

O mai întrebase chestia asta de vreo câteva ori, ameninţând-o că pune manivela pe ea. Nelu avea sădită în minte foarte puternic, de la familie, ideea că femeia trebuie să ştie de ciomag şi că de fapt numai de asta şi ascultă. Şi pe urmă, calapodul era acelaşi pentru toate. Tot după o idee sădită de familie în capul lui, diferenţa era numai la bărbaţi, care pot fi numai de două feluri: proşti sau răi. Nelu vroia felul al doilea.

— Ei, asta-i bună, ţi-am mai spus doar, era şefu'!

— Şi ce dacă e „şef"? ce, trebuie să stea la curu' tău toată ziua? De câte ori veneam să te iau, hop, n-aveam loc de „şefu'" . Vrei să-i mut pliscul la ceafă? Să-mi spui imediat ce-i între voi, că te bat şi pe tine până...

— Ei, da' ştii că eşti bine, anima...

„Animalul" îşi întoarse faţa pofticioasă spre ea, dezvelindu-şi gingiile cum fac caii când tragi de frâu.

— Taci, strivi Nelu, făcându-şi dosul palmei spre ea.

— Au! se sclifosi Marica răsturnându-se până în portieră, având grijă ca să facă în aşa fel să-i alunece fusta până în talie, şi să-şi ofere coapsele dezgolite. Tabloul portjartierei îi fripse ochii lui Nelu. Câtă vreme Marica rămase aşa, ca un copilaş bosumflat, Nelu avea capul pe bile, se uita când la ea, când la drum, dacă nu erau în oraş, o săruta. Mormăi ceva, Marica reveni şi spuse:

— Nu-i nimic. Ţi se pare. Mergem diseară la bal? se alintă ea băgându-şi degetul într-o gaură din perna banchetei.

Nelu cunoştea localul; când nu se ţineau în el şedinţe politice sau de cooperativă, se punea la dispoziţia tineretului sub forma de „seară de dans", „carnavalul tineretului sătesc" şi toată lumea era de părere că în acel local se ţineau nişte seri foarte reuşite. Nelu îi răspunse:

— Da. Lasă-mă să conduc liniştit.

— Etete, da' ce-ţi fac eu, spune? Îţi fac ceva?

El mormăi „ce ţi-oi face eu", apoi tare:

— Lasă-mă, Marico, să conduc liniştit, cât naiba mai avem până la abatorul ăla?

Trecu într-a treia.

Ion acceleră. Blaga se opri din cântat.

— N-o mai călca pe coadă, Ioane, că acuşi ne trezim în şanţ, blagoslovi Blaga. Slănina de pe burtă i se revărsase peste cureaua neagră, de piele, pe care demult o primise cadou de la unchiu-su. Tot atunci primise şi prima lui trusă de bărbierit. Cum, necum, viaţa mergea înainte şi el nu avea de ce să se plângă. Fată mare avea, câştiga bine, era stimat de colegii lui şi de oamenii de pe stradă, sectoristul chiar îl dăduse la gazeta de perete ca exemplu pozitiv, ca om gospodar şi aşezat. Asta era viaţa, alta, care să fie? Pe Blaga îl apucase din nou cântatul:

„Piatra-i piatră de piatră
Şade jumătate-n apă,
O calcă calu' şi crapă
Inima meaá multe rabdă,
Ei, rabdă inimă şi taci…"

Ion începu să fluiere. Altceva. Deodată li se păru la amândoi că e un zgomot prea mare în cabină şi tăcură în acelaşi timp. Blaga vorbi să se afle cumva în treaba celuilalt, de la volan:

— Când le dai la şcoală?

— A? făcu distrat Ion Potoaşcă. A! fetiţele. Mirela şi Silvica, mânca-le-ar tăticuţu' pe ele. La anu', bre…

— Aşa?! prelungi Blaga dând din cap. Ion le adusese odată la o serbare de Anul Nou când întreprinderea avea obiceiul să facă bucurii celor mici.

— Dom'le, da' să vezi ce inteligente sunt!

— Copiii din ziua de azi sunt precoci.

— Da, nu ca noi, de mici eram abrutizaţi de mizerie şi greutăţi. De la şase ani îţi puneau părinţii casa în spate, şi salut, neică, descurcă-te! Păi ne mai ardea nouă să bucherim, sau când toate hangaralele erau pe mâinile noastre, fraţi mai mici, căţel, purcel, buruian, casă, păi nu zic bine? Încaltea mâncarea era mâncare, nu chimicale. Mâncai o brânză, domnule, dar era brânză, simţeai că era brânză, o roşie, un ardei acolo. Acuma toate sunt din petrol, din gaz metan, din prostii sintetice. Până la urmă or să ajungă şi alea din plastic… păi nu, spune şi mata dacă nu spun bine?

— Deh, aprobă filosofic Blaga pipăindu-şi barba aspră. Bine că e pace, restul merge aşa cum e scris să meargă, chimical, nechimical, bine că e pace, eu unul zic mersi.

— Vreau să le fac pianiste.

— Cum, ce-ai zis? întrebă Blaga neatent la cele de mai înainte.

— Mirela şi Silvica, răspunse omul de la volanul camionului. Am zis că vreau să le fac pianiste.

— Pianiste?

— Da.

— Să cânte?

— Da.

— Păi ai bani să le cumperi pian?

— Ce nu face tăticuţu' pentru ele, mânca-le-aş funduleţul lor de îngeraşi scumpi. Mă ştii doar, aş fi în stare să mănânc şi frunze.

Blaga îşi dădu din cap consimţământul privitor la viitoarea profesie a celor două fetiţe şi îl întrebă:

— Ce vrei să faci?

— Bagă tu mâna în buzunar la haină, şi vezi că e acolo un portmoneu, bagă mâna şi scoate-l puţin. Blaga se execută şi dădu la iveală o îmbrăcăminte soioasă şi ruptă la colţuri, în care era un tencuşor de acte. I-l arătă:

— Ăsta?

— Îmhî. Vezi că în el sunt nişte poze. Nu asta, aia. Aşa, aşa, uită-te. Fir-aş al dracului, ei, ce zici, aşa-i că sunt frumoase de pică?

— Deh, se dumiri Blaga înclinând fotografia celor două fetiţe într-o parte şi în alta, depărtând-o şi apropiind-o.

— Ia dă-o încoace, făcu Ion Potoaşcă lacom.

— Fii atent la drum...

— N-ai tu treabă! A, făcu deconcertat Ion ca şi când s-ar fi uşurat pe el. Ce frumuseţe, nţ... nţ... nţ...; iar eu sunt tăticuţul lor. Prinse fotografia în bord, pe cadranul vitezometrului, şi zise:

— Pune mata portofelul la loc, bine? Tot acolo, aşa.

Labirintul străzilor traversa acum una din noroioasele părţi ale oraşului unde tocmai se puneau fundaţiile unei noi pânze de blocuri. „Mult se mai construieşte, măcar de nu s-ar strica oamenii", gândi Potoaşcă atent la o coloană de trailere ce transporta, ca pe nişte biscuiţi mari, pereţii prefabricaţi.

— Ai mâncat? sparse din nou tăcerea Blaga.

— Hm, nişte brânză cu ceapă.

— Luăm din oraş ceva, sau din Trejea, ce zici?

— Lasă, luăm de pe drum, din sat, de la ţărani, ceva aşa, mai ca lumea, sănătos...

În cabină se încălzise şi mirosea a benzină. Aşteptarea sau un alt motiv ascuns îl făcu pe Ion să-şi joace în frâu nervii. Ca şi cum ar fi auzit nechezatul, gâtul lui Blaga se răsuci spre el, cutându-se în falii oblice,

deasupra gulerului cămăşii. Lumina ce pătrundea prin parbriz avea culoarea cimentului.

— Bun, mâncăm bine...

— Aşa, ţie chiar ţi-e foame? Tare, tare? Dacă vrei oprim undeva, la o mezelărie ceva...

— A, nu, lasă, lasă.

— Bine.

Ion se uită la fetiţele ce-i zâmbeau din fotografie. Zâmbi şi el cu gura până la urechi şi opri la intersecţie.

— Ia uite, făcu Ion deodată.

— Unde, ce?

— Uite-o în stânga, i-o arătă prin geamul maşinii pe Natalia.

Blaga fluieră a admiraţie. Se uitau amândoi la femeia frumoasă care se aplecase peste căruciorul copilaşului. Stopul era galben.

„Spre Trejea".

Manevră levierul, ambală şi stabiliza volanul mare, de ebonită. Stopul era verde. ROMAN-ul ţâşni în intersecţie cu motorul ambalat la maximum. Taluzul încărcăturii reacţionă imediat, inerţial, mărindu-şi şi mai mult unghiul. Marfa se stabiliză după o nouă suprafaţă de echilibru care temporar putea să asigure energia potenţială minimă. Altfel spus, s-au dat la fund. Ca nişte tuburi de orgă sugrumate de cauciucul atenuator, cântară totuşi un preludiu. Blaga îşi părăsi contemplarea şi îl pironi cu privirile. Pe buzele lui îşi făcu începutul mustrarea. Niciodată fluturii nu decolează de pe florile carnivore.

— Ai înnebunit, Ioane? Ochii lui Blaga se dilatară de groază. Ce fa...?

— Acuşica ajungem la abator, debarcăm pasagerii, şi sunt al tău, frumoaso, rânji Nelu, uitându-se la ea pieziş ca o lovitură de backhand slaisat. Marica îşi reluase râsul ei excitant. Plină de viaţă, Marica asta. Nelu continuă:

— Ei, ce te râzi aşa, ă? Am zis, să mergem la bal mai întâi, dacă vrei tu, bal să fie... da' să te puie mititelu' să te uiţi la vreun guşter de pe acolo, că gata! S-a zis. Eu miros imediat chestia, şi gata! zbieră Nelu. Vin la voi, vă iau de păr, şi vă sparg bibilicile la amândoi. Plus că pe tip îl boşorogesc. Aşa să ştii. Aşa că, să-ţi bagi minţile în cap, frumoaso, clar?

— Ei, tu, se fandosi Marica încetând pentru o clipă să mai râdă. Apoi tot ea:

— Şi de ce, mă rog, goneşti aşa, de parcă te-ai duce nu ştiu unde, de parcă te crezi nu ştiu cine?

— Să ajungem la abator mai repede, de aia, să fim p-ormă singuri, de aia, să... iii, da' proastă mai eşti...

— Aşaaa... vezi că e pe roşu, ţipă Marica. Opreşte, Nelu, te rog opreşte, e pe roşu, opreşte!

Pe măsură ce SR-ul gonea din ce în ce mai tare, parcă stopul roşu al intersecţiei străpungând parbrizul maşinii lui Nelu se mărea din ce în ce mai mult în pupilele dilatate ale Maricăi, care se ghemuise undeva, într-un colţ al cabinei, dar care părea că nu mai există pentru ochii inexpresivi, cenuşii, de o duritate înspăimântătoare ai lui Nelu. Intersecţia venea şi roşul se lăţea ca o pecingine în ochii albaştri ai Maricăi.

0,007...

Intersecţia venise.

De jos, de unde era ghemuită, Marica nu avea cum să vadă ROMAN-ul ce se năpustise la rându-i asupra crucii străzilor.

Cât despre Nelu, nici vorbă.

0,0077

Cât despre Ion Potoaşcă, nici vorbă.

0,00771

O rază de soare se reflectă ca o lovitură de biliard, mai întâi în broşa în formă de troiţă a unei femei între două vârste, apoi în geamul SR-ului dezlănţuit, apoi în vitrina unui fero-metal, după care, strecurându-se printre şipcile extrem de dese ale unui gărduleţ, se opri în ochişorul stâng al unei corcituri şchioape. Din fundul curţii, o bătrânică strigă după el cu glasul piţigăiat: „Hamlet!... Hamleet! Hamlet, vino încoace, nu-i voie". Javra nu se mişcă din loc.

0,00772

Într-un sistem de referinţă cu originea în Casa de Cultură, zbura la momentul 0,00772 un grup de vrăbii sau porumbei, la parametrii x, y, z, daţi de valorile: (2,3: 2,1: 0,5) kilometri, (4,2: 1,5: 0,7) km, (2,5: 3,2: 0,2) km, şi alţi membri zburători.

În clipa 0,007721 a avut loc coliziunea. Absolut frontală. Şocul a parcurs lungimile caroseriilor de la acest moment până la timpul universal 0,01 secunde. În prima instanţă, Marica, despre care ştim că s-a ghemuit de frică într-un colţişor, a fost strivită complet, carnea ajungând la dimensiunea medie de un centimetru; înainte de a se rupe prin izbirea de peretele din spate al cabinei, volanul SR-ului l-a tăiat în două pe Nelu. Partea cu capul a zburat prin capota descoperită de presiunea din interior dezvoltată în timpul impactului, iar partea a doua a fost strivită între bord şi peretele din spate al cabinei.

În ROMAN, lucrurile s-au petrecut similar. O jumătate a lui Ion Potoaşcă a fost proiectată în afară, pe asfalt, iar Blaga şi cealaltă jumătate de şofer au fost comprimaţi la dimensiuni tabletice.

0,0078

Şocul a atins obloanele anterioare ale SR-ului. Până în această secundă, nici porcii, şi nici tuburile de oxigen n-au fost conştienţi de cele ce se întâmplau. Apoi, brusc, au fost implicaţi cu toţii. Presupunând atât porcii cât şi tuburile de oxigen numerotate, pentru facilizarea urmăririi istoriei fiecărui reper în parte, totul s-a petrecut:

Porcii 7, 12, 15, 13, 14, 53 au fost striviţi între inerţia celorlalţi porci şi reacţiunea oblonului. În secunda 0,0079 s-a terminat propagarea mecanică a zgomotului impactului, şi au început guiţăturile. Acestea au durat până în secunda 0,00791.

0,008

Capacul tubului de oxigen nr. 36 a cedat. Trebuie făcută specificaţia că tubul cu numărul matricol 36 se afla deasupra şi puţin în spatele stivei din ROMAN. Şocul care a afectat grămada de tuburi de oxigen a propulsat tubul 36 pe o traiectorie de coliziune cu platforma-camion a SR-ului, care se basculase la treizeci şi şapte de grade şi cincizeci de minute faţă de linia de tramvai.

Dacă, iniţial, butelia 36 se înscrisese transversal pe traiectorie, întâlnind linia aeriană a tramvaiului, aceasta din urmă i-a modificat incidenţa, drept care, noua orientare a fost aceea a unui proiectil cu capul cu supape spre platforma cu porci înnebuniţi de spaimă. Toţi se zbăteau să intre în plan, părea un concurs. Zborul, metafizic, pentru că nu putem analiza toate tuburile de oxigen dintr-odată, al acestei butelii prin aer, a durat de la 0,008 până la 0,0087 secunde. Pe traiectoria de întâlnire s-a aflat Porcul 19. Capacul cu supape al tubului 36 s-a înfipt sângeros în şorici, ca un cartuş dum-dum. A urmat în secunda 0,0093 explozia. E limpede. Grăsimea Porcului 19 a pătruns în supapele buteliei 36, amorsând violenta reacţie. Şi doar pe toţi pereţii sunt afişe cu FERIŢI TUBURILE DE OXIGEN DE SUBSTANŢELE GRASE!

A urmat, fireşte, lanţul consecinţelor.

0,00991

Toate tuburile de oxigen s-au năpustit datorită legii inerţiei, care e o lege naturală, asupra porcilor, şi invers, porcii înnebuniţi s-au repezit asupra buteliilor albastre. Porcii aveau marele avantaj că amortizau mult loviturile transversale ale buteliilor, dar, de cele mai multe ori, parau cu capul. Oricum ar fi fost, toate ciocnirile ar fi fost ele cum ar fi fost dacă n-ar fi fost secunda fatidică 0,0093, când tubul de oxigen 36 ISO a străpuns Porcul 19, încălcându-se astfel în mod flagrant normele cele mai elementare de protecţia muncii.

0,012

Şocul a smuls rezervoarele celor două camioane, împrăştiind peste tot benzină normală. După câtva timp, şocul detentei provenite de la explozia buteliei 36 a ajuns la porumbeii sau vrăbiile ce zburau la coordonatele arătate mai înainte. Următoarele explozii au urmat prin simpatie. Totul, şi butelii şi porci, se decapita fără alegere, benzina luase foc şi dădea lumină teatrului. Buteliile se transformau în rachete propulsate de propria încărcătură de oxigen la 200 de atmosfere, întrucât explodau nu prin cămaşa

de oţel, ci prin decapitarea lor, iar capetele cu supapele se transformau în cartuşe dum-dum de foarte mare gabarit.

Conform stipulaţiilor legii acţiunii şi reacţiunii şi legii de conservare a cantităţii de mişcare, capetele buteliilor şi buteliile, în clipa în care erau rupte unele de altele, porneau în direcţii opuse, cu vitezele prezise teoretic de aceste legi naturale.

IX

În timp ce desena liniuţa de la „N”, Măciucea auzi izbitura. Întoarse capul şi văzu jumătate dintr-un corp omenesc făcând o tumbă în aer, chiar deasupra locului accidentului, şi scena atât de neverosimilă îl făcu să închidă ochii. Fu ultima imagine. Explozia care urmă proiectă un cap de butelie în direcţia lui, şi îi zbură capul ca o execuţie în Franţa medievală. Corpul decapitat al lui Măciucea se rezemă de gard şi scăpă tinicheaua cu vopsea portocalie. Sângele începu să şiroiască pe gard şi pe asfalt, capul strivit, inform al lui Măciucea intrase forţat printre stinghiile gardului de fier, şi ajunsese într-un strat de flori, lângă o cală albă ca zăpada.

Pe asfalt, vopseaua portocalie şi sângele gâlgâind din corpul scuturat de spasmele morţii intraseră una în alta, dar nu se amestecaseră: erau nemiscibile. Pensula scăpase din mână şi se dădea şi ea de-a dura spre rigolă.

Uşa casei se deschise violent şi un bărbat ca la vreo şaizeci şi trei de ani, dar care se ţinea încă bine, puţin albit, dar destul de ridat, îmbrăcat într-un halat maro, ieşi privind speriat de sus. Exploziile care urmară îi luară auzul şi el începu să ţipe la cei din casă:

— Haideţi afară că a început bombardamentul, mergem în pivniţă, Ana, ia-l, dragă, odată pe Victor şi haideţi, pentru dumnezeu...

— Doamne, apără-ne, doamne, îndură-te de noi, bâiguia tânăra femeie, neştiind ce să facă mai întâi.

Bătrânul, încă în faţa uşii, se uita după avioane şi ţipa:

— Haideţi odată, ce dracului faceţi, vreţi să ne prindă aici, netoţilor?

— Dar cu mama ce facem? îngăimă femeia pierdută, arătând spre interior, unde, pe un divan demodat, zăcea privind fix uşa o bătrână solidă, paralizată. Semăna cu un elefant de mare în agonie.

— Cum i-o fi norocul, mai spuse bătrânul şi începu să lipăie spre fundul curţii. Sări chepengul, şi când să-i pună rezemătoarea îşi pierdu echilibrul şi căzu în beci. Femeia ieşise, şi ţinând în braţe un plod mut, cu ochii mari pe care şi-i rotea în toate direcţiile, începu să strige:

— Tată! Tată, unde eşti? Privind spre fundul curţii şi nevăzând pe nimeni, porni spre poartă, rătăcită.

— Tată! strigă ea din nou. O şuviţă de păr îi căzuse de-a lungul tâmplei, şi Victor se juca cu ea. Femeia dădu cu ochii de rondul de flori, şi de craniul strivit al lui Măciucea alături, şi începu să urle ca scoasă din minţi.

Caniche-ul începu să schelălăie ciudat, privind-o drept în ochi. Femeia o întrebă „Ce-i, fetiţa? Ce-i, mămico?” Caniche-ul schelălăia. Urmă bufnitura

aceea sinistră, apoi explozia. Corpul rachetă al buteliei 38 smulse braţul stâng al femeii. Căzu pe trotuar, leşinată.

Nu apucase să spună decât „Haide, Pufina, să fugim!" apoi i se luase mâna.

Căţeaua începu să alerge târând după ea braţul ce rămăsese încurcat în lesă. Se pierdu pe străzi. Butelia îşi continuă drumul şi izbi violent faţada stropită cu lapte de ciment a unei case cu două caturi. Câteva cărămizi de dislocară şi căzură în interior de unde se auziră imediat ţipete, iar o bucată destul de mare de tencuială groasă, desprinsă, se prăbuşi într-un nor de praf, odată cu tubul deformat de impact.

Parcă se respira mai uşor. Oamenii din clădire avuseseră timp să se repeadă la ferestre. Cineva zări femeia leşinată pe caldarâm, şi spuse, „doamne, cât sânge, pentru dumnezeu, duceţi-vă cineva şi vedeţi ce-i cu ea", pe urmă o altă voce. „Ăsta a fost mortier, precis e război rece. Groaznic..." „Ne ocupă şi pe noi?" strecură cineva, dar în clipa aceea unda de şoc sparse toate geamurile, şi îi trânti pe toţi la pământ.

Mamilu era cerşetor. Vara cerşea la capătul dinspre bulevard al podului. Era o zi frumoasă, şi Mamilu stătea acolo aşteptând milă. „Azi numai cincizeci... s-au înrăit oamenii", cugetă Mamilu. „Dumnezeu să vă binecuvânteze, doamnă, pe dumneavoastră şi pe copilaşii dumneavoastră", mulţumi cerşetorul pentru leul pus în palmă unei vânzătoare care mereu îi dădea de pomană când trecea pe acolo. Mamilu era olog, şi nu-şi pusese celălalt picior din lemn din motive impresioniste, „ca să se vadă mai bine, asta impresionează şi creşte încasările", calculase Mamilu, şi cât era cald, şedea cuminte în capătul podului cu braţul şi antebraţul în unghi drept.

Auzi o bubuitură îndepărtată, şi crezu că vine de la triaj. „Ce naiba s-o mai fi întâmplând? La vagoane locomotive..." Privi în lungul şinelor de cale ferată ce se ţeseau sub pod ca un păienjeniş de oţel. Peste câteva clipe, Mamilu cerşetorul murea strivit de o masă sângerândă, căzută din cer. Porcul 17 fusese proiectat de suflul exploziei la două sute de metri altitudine. Imediat, în jurul celor două cadavre au început să se adune oamenii şi să discute cazul. Tot mărunţişul cerşetorului se răspândise pe jos şi un ţigănuş mai băgăreţ a început să-l ciugulească. Un bărbat bine, îmbrăcat într-un costum gris-perle, îşi pierdu cumpătul, şi apucând pe un alt privitor de reverele hainei, îi şuieră:

— Ce stai, dom'le, nu vezi că ăştia-s morţi?

Un alt om, cu o pălărie mică şi maro se băgă fonfăit:

— Da' de unde ştii dumneata că sunt morţi? Ce, eşti cumva medic legist? Să telefoneze după salvare, şi abia pe urmă după miliţie.

Fonfăitul avu rapid succes la public. Purta cu sine o servietă cu încuietorile stricate.

— Are dreptate tovarăşu', se amestecă în vorbă o femeie care ajunsese printre primii lângă cerşetorul mort.

— Păi nu? abia pe urmă miliţia, se stropşi omul cu pălărioară maro, cerând din ochi aprobarea celorlalţi.

— Are cineva o fisă?

O locomotivă de manevră îi umplu de fum. Nimeni nu tuşi.

— Poftim.

— Na, ţine.

— Uitaţi aici.

— Gata. Am. Unde-i un telefon public? întrebă năuc omul.

— Acolo, zise o femeie de pe margine.

— Ba acolo e mai aproape, lângă găzărie, se opuse o alta.

— Haide, domnule, pleci odată să dai telefon la miliţie? că găseşti dumneata un telefon, ce naiba.

— Mai întâi la salvare, tovarăşe, ai auzit? Mai întâi la salvare, şi pe urmă la miliţie, se îndârji crunt omuleţul cu pălărie.

O femeie cu patru sifoane într-o mână şi o sacoşă mare în cealaltă se interesă:

— Nu vă supăraţi, ce se vinde aici? Nu cumva azi au adus mălai?

— Ce mălai, dom'le, care mălai, făcu în sictir profund cineva, exasperat de faptul că niciunul din cei de faţă nu reuşise să-şi ţină cumpătul.

— Carne de porc, şopti altcineva din mulţime, şi toţi începură să râdă ca de o glumă bună.

Omul în costum gris-perle o lămuri scurt pe femeie.

— Nu. Aici a murit un om, şi cu asta, crezând că a terminat, se îndreptă din nou spre cele două cadavre.

Un miliţian se apropie şi încercă să-şi facă loc.

— A venit MILIŢIA, anunţă cineva.

— A şi venit?!

— Au şi venit, mă, ce iute! se miră unul prosteşte, iar câţiva se uitară la el ca la unul asemenea. Ţigănuşul ciugulitor de mărunţiş se strecură printre toţi oamenii şi o rupse la fugă. Miliţianul îl văzu totuşi şi, scoţând un ţignal, începu să fluiere ascuţit şi prelung, încercând să se ia după bărnaci.

— Prindeţi-l! Prindeţi-l! îndemna el oamenii fluierând încontinuu.

Ţigănuşul fugea mâncând pământul, iar lumea uitase parcă şi de morţi. Tocmai atunci trecu pe dedesubt o locomotivă cu aburi ce se retrăgea la triaj şi începu să şuiere şi ea. Şi iarăşi, tocmai atunci, dinspre un capăt al bulevardului se auzi sirena miliţiei, iar dinspre celălalt capăt, sirena salvării.

Miliţianul se zbătea să iasă din înghesuială. Acum, când auzea sirena atât de familiară, se simţea triumfător, de o mie de ori mai sigur pe el. Fluierând necontenit, făcea semne nuanţate şi disperate celor din maşina cu farul albastru pe cabină să se ia după ţigănuş. Maşina albastră înţelese şi, scrâşnind în mijlocul bulevardului, se năpusti urlând tiuii-tiuaa, tiuii-tiuaa, pe pod, după ţigănuş.

Oamenii în albastru năvăliră afară din maşină şi începură să alerge după ţigănuş. Până la urmă îl prinseră, unul din ei îşi luă de pe jos cascheta, şi cel mai mare în grad îl întrebă dur:

— Cum te cheamă?

— Roncea, vorbi ţiganul tare, emoţionat între atâtea uniforme.

— De ce ai fugit de la locul faptei, hm, spune? întrebă didactic gradatul, neştiind încă bine despre ce era vorba.

— Dar ce-am făcut? N-am făcut nimica. Am luat nişte mărunţiş care era pe jos. Nu-i lua nimeni, nu am făcut nimica, să moară mama, dom' colonel...

— Da? Bine. Vedem noi la circumscripţie, spuse maiorul aranjându-şi chipiul şi diagonala. Sergentul-major se apropie în fugă reglementară şi când ajunse la câţiva paşi de maşină se opri, salută reglementar şi spuse:

— Tovarăşe maior, permiteţi să raportez. S-a semnalat un caz de omucidere.

— Bine. Să mergem.

— Să trăiţi, făcu sergentul-major băgându-şi în buzunar ţignalul.

Lumea iar se strânse în jurul celor două cadavre, neţinând deloc seama de obstrucţiile verbale legitime ale purtătorilor de uniformă albastră. Era parcă şi mai aglomerat, nu se mai putea respira, venise şi salvarea şi doi asistenţi făceau constatări, secondaţi benevol de oameni din mulţime.

— Vă rugăm, circulaţi! Vă rugăm, circulaţi, va rog, alo, tovarăşu', ce căutaţi aici? făcu melodios un plutonier burtos, cu o cămaşă îngrozitor de transpirată la subsuori. Mai spre marginea mulţimii, un bătrânel simpatic, cu pungi sub ochii lui albaştri, interpelă încet, părinteşte, un tânăr bubos şi deşirat, care tocmai îşi vâra capul de cocostârc să vadă mai bine.

— Dom'le, eu plec, să nu mă puie ăştia martor, nu vreau să fiu băgat în chestia asta, ce-mi trebuie mie încurcală? pentru ce? Nu, nu, la ce bun? Dacă vreţi, puteţi să staţi, n-aveţi decât, eu mă duc...

Bubosul făcu spirite în spatele lui:

— Du-te, tataie, du-te, gata... şi începu să se hlizească de faţă cu miliţia şi cu mulţimea. Bătrânelul dădu din mână şi se îndepărtă, nemaiinteresându-l faptul dacă tânărul slăbănog a fost de acord cu el sau nu. Putea să fie şi surd, dar nimeni n-ar fi putut spune asta cu siguranţă. Miliţienii vorbeau în jurul cadavrelor, măsurau, luau fotografii. Dădeau din cap. Unii din mulţime nu

suportau blitzurile experţilor de la procuratură şi dădeau şi ei din cap. Vorbind între ei, oamenii din jurul miliţienilor dădeau şi ei din cap, gesticulând. Unii începuseră să părăsească scena, alţii se ambalaseră în discuţii polemice.

Şoferul salvării vorbi tare, cu adresă vădită spre maior.

— Noi nu mai avem ce să căutăm aici, nu e de competenţa noastră. Morga...

— Puteţi pleca, vorbi maiorul privindu-l drept pe şoferul salvării, care zornăia nervos, în mână, nişte chei.

— Dacă tot sunteţi aici, aţi putea face un act civic...

— Dacă mi se solicită maşina, iar noi suntem cu mortul la...? obiectă stăpân pe el şoferul, încetând să-şi mai clinchetească cheile, semn că nu mai era nervos, discuţia odată ajunsă la acest punct.

— Bine, bine, puteţi pleca, admise maiorul şi se întoarse spre ceilalţi miliţieni.

Şoferul şi asistentul urcară în maşina albă cu cruce roşie şi trântiră portierele cu zgomot. Câţiva oameni se dădură la o parte să facă loc de manevră, pe sub pod tocmai trecea un tren. Şuieră. Salvarea dădu nervos cu spatele, manevră şi porni repede în direcţia din care venise.

Medicul legist, un bărbat pătrat, cu ochii mari şi negri, se apropie de maior şi spuse:

— La constatarea generală, cauza sucombării pare a fi fracturarea multiplă a şirei spinării şi contuzia violentă a temporalului stâng. Cam atât. După laborator... Miliţianul privea în gol. Spuse încet, ca pentru sine:

— Hm, un porc căzut din cer, şi făcu o schimă intraductibilă.

Medicul legist confirmă.

— Da, un corp căzut din cer. L-a strivit literalmente...

— Niciun act de identitate asupra sa, tovarăşe maior, interveni un miliţian. Se pare că era un cerşetor. Lumea declara...

— Un porc căzut din cer, repetă maiorul privind acelaşi gol din spaţiu.

Se auziră clănţăniturile trenului trecând peste macazuri.

Maiorul intră în maşină şi apucând microfonul vorbi:

— Alo, Pontonul, sunt Porumbelul, cum mă auzi? Alo, Pontonul, trimite o autodubă la pod. Da. Terminat.

Puse emiţătorul în bord şi se pregăti să iasă. Deodată, în receptor se auziră câteva pocnituri, după care glasul bazei răsună metalic şi clar:

— Alo, aici Pontonul, aici Pontonul, apel general... apel general... Toate patrulele neoperative spre careul 070Y. Apel general.

Maiorul smulse microfonul şi ţipă strident în el, împroşcându-l cu salivă:

— Sunt Porumbelul. Am înţeles, Pontonule, mă îndrept spre careul 070Y. Execut ordinul. Terminat. Apoi către cei de afară: Apel general. Rămân aici să aştepte Morga tov. Dedu şi plutonierul Păşcu, spuse el tare, privind peste umăr pe medicul legist şi pe celălalt numit. Plutonierul salută în timp ce miliţienii ceilalţi se aruncară în maşină, trântind portierele până la limita lor de rezistenţă.

— Zi plină, zise unul, în timp ce maşina ţâşni scrâşnind în plin bulevard.

— 070Y, ordonă maiorul aşezându-se mai bine în scaun. Ca un făcut, în acelaşi timp, toţi îşi aşezară caschetele. Maşina miliţiei începu să urce şi bulevardul îi făcu loc.

Când auzi izbitura, Natalia se gândi în primul moment să fugă trăgând căruciorul după ea, deşi avea copilaşul în braţe şi ar fi putut s-o facă. Nu mai avu timp să reflecteze, pentru că tabla din capota ROMAN-ului, proiectată ca o farfurie zburătoare de la locul exploziei, îi reteză capul ce se rostogoli împreună cu fetiţa în cărucior. Corpul Nataliei rămase câteva clipe nedumerit, după care contracţia involuntară a muşchilor o făcu să se prăbuşească într-o arteziană de sânge. Se zbătea ca o găină tăiată, în timp ce o bătrânică de la etajul şase se uita la ea fix, ca o cobră, şi începuse să râdă.

Căruciorul o pornise la vale, Ancuţa privea nedumerită cu ochişorii mari, plini de lacrimi, cerul. Picioruşele şi partea inferioară a corpului îi erau năclăite de sânge. Ochii aburiţi ai mamei Natalia o priveau sticlos, în *raccourci*.

Căruciorul prinsese viteză şi părăsi trotuarul, balansându-se periculos într-o traiectorie de coliziune cu un *Citroën* verde model 1962 care venea silenţios spre intersecţie. Şoferul *Citroënului* fusese orbit de lumina exploziei, şi nu mai vedea decât foarte vag, şi numai părţile laterale ale drumului, care ajungeau pe retină prin coada ochiului. Şi persoana din dreapta şoferului fusese de asemenea orbită, şi *Citroënul s*e apropia rapid, cu farurile aprinse de căruciorul care se balansa încă în mijlocul drumului. În ultimul moment, căruciorul fu ajuns în travers de roata de rezervă a SR-ului, ce fusese proiectată în rostogolire normală. Impactul dintre roată şi cărucior modifică providenţial traiectoria căruciorului, şi *Citroënul* se năpusti în roată, trecând milimetric pe lângă cărucior, care se îndrepta de astă dată spre rigolă. Roata încălecă botul hidrodinamic al *Citroënului* şi-i sparse parbrizul. Maşinile din spate se opriră, şi câţiva inşi coborâră şi se îndreptară spre cărucior.

— Dom'le, pe lângă ce a trecut! se minună un om scund, îmbrăcat într-o scurtă de piele.

Mai mulţi câini se porniră să latre cu patimă: în circumstanţele acelea deveniseră enervanţi, dar pentru că lumea era prea concentrată asupra accidentului, nimănui din cei dimprejur nu i se păru explicit acest lucru, pentru că altminteri s-ar fi încuiat în propria maşină, ar fi ridicat geamurile, cu toată zăpuşeala zilei, şi ar fi aşteptat în sudori şi nervi, ronţăindu-şi unghiile sau mângâind canapelele, descongestionarea arterei. Să dai cu spatele pe strada aceea şi în condiţiile de acolo, era cu neputinţă.

— Dumnezeu l-a ţinut în viaţă, şi a trimis căruciorul ăla care l-a salvat pe bietul micuţ, minune mare, zise o femeie asupra căruciorului. Aa! ţipă femeia şi leşină. Ceilalţi alergară şi ei ca nişte guzgani, şi când văzură sângele şi capul Nataliei parcă îi lovi cineva la mir. Unul abia spuse:

— O fi moartă şi fetiţa.

— Nu vezi că mişcă, cum să fie moartă?

— Tăticule, ce-i aici!

— Decapitată în toată regula, bolborosi omul în scurta de piele, dându-şi şapca pe ceafă.

Gestionarul ferometalului, speriat de moarte ca incendiul să nu se întindă prin geamurile sparte de suflu şi la chimicalele din magazinul său, scosese furtunul de incendiu şi până la urmă reuşi să-l pună în funcţiune, făcând, e drept, totul pentru localizarea cel puţin a incendiului ce ameninţa vecinătăţile. În acelaşi timp trăgea cu ochiul, ca nu cumva vreun nelegiuit să profite de nenorocire pentru a fura.

— Ce facem? suna rezultanta celor din jur.

— Al cui o fi copilul?

— Unde o ducem, ce ne facem acum cu ea?

— Pe cine întrebăm? S-o ducem la azil, ei trebuie să găsească părinţii.

— Cheamă Morga, ba nu, nu, salvarea!

— Cine ia copilul?

Erau toţi strânşi în jurul căruciorului. Porcul 23 se desprinse din cer şi căzu ca un meteorit pe cărucior, strivind totul. Cercul de oameni încetă cu vociferatul. Crezuseră că nu au văzut bine, şi cu toţii, ca la un semn, se apropiară de pământ să se lămurească. Unuia i se aprinse beculeţul mai repede, „ia să plec, să nu-mi cadă vreo cărămidă în cap, sau să mă mai pună ăştia şi martor la accident, declaraţii, judecată, las' că ştiu eu, ia s-o şterg". Ieşi din cerc şi se îndreptă pripit, ca un şoarece, spre maşină, un *Vauxhall* luxos, mare, bleumarin. Pe partea cealaltă, câţiva oameni fură cuprinşi de flăcările rezervoarelor de benzină explodate. Sunete guturale contribuiră curând la polifonia groazei din intersecţie. Omul de la ferometal, singurul care nu căsca gura, ci făcea ceva concret pentru stingerea incendiului, observă şi se apropie cât putu de mult de fiinţele umane cuprinse de foc.

Puse furtunul pe ele, şi binecuvântarea rece a jetului îi trânti pe trotuar, scăpându-i însă de tentaculele mistuitoare ale focului. Din hainele calcinate ieşeau mirosuri greţoase, acoperite din fericire de cel de ozon şi hidrocarburi. Numai că manipulatorul hidrantului pierduse din vedere magazinul.

Pe rând, li se aprinseră beculeţele şi celorlalţi.

— Ce dracu' faci, dă telefon la salvare!

— Uite, dacă nu l-a luat în braţe nimeni, bietul copilaş, voi sunteţi bărbaţi? Ha? Voi sunteţi bărbaţi? Care v-aţi speriat de sângele ăla din cărucior? Cârpelor!...

Apelativul „cârpelor" nu plăcu nici unuia din şoferii amatori adunaţi în jurul căruciorului strivit. Şi cum rareori conştiinţa socială nu izbucneşte prin portiţa particulară a conştiinţei individuale, omul cu scurtă de piele deschise:

— Ia ascultă, cetăţeanco, se răţoi el, nu vezi câte se mai întâmplă pe lumea asta? De nici nu-ţi trăsneşte prin cap, cine ar fi fost mai lucid decât noi în situaţia asta nenorocită, arată-mi-l că-l mănânc cu tot cu pantofii, spune!? Ei, spune! se adresă omul ca un avocat veritabil, ba unuia, ba altuia. Unii priveau la cele două spiţe strălucitoare, câte mai rămăseseră neatinse din cărucior, alţii la masa însângerată ce acoperea totul, alţii la hainele lor curate, stropite de sânge. Unii începură să audă câinii lătrând. Cârnatul de maşini care se mărise în spate deveni şi el, brusc, impacientat. Nu ştiau încă nimic despre intersecţie şi, în lipsă de informaţii, n-aveau altceva mai bun de făcut decât să claxoneze.

Unul dintre cei de faţă se întoarse spre nerăbdătorii şoferi care-şi scoseseră capetele pe ferestre şi făcu un gest din mâini şi mimică, ce însemna „ei, ce vreţi? Gata, aşteptaţi, aici se petrec lucruri serioase". Totuşi, unul câte unul, martorii pruncuciderii se fofilau ca nişte guzgani spre maşinile lor care îi aşteptau cu portierele deschise. Lângă locul în care Ancuţa şi căruciorul zăceau striviţi sub Porcul 23 mai rămăsese numai femeia. Se bălăbănea neştiind ce să facă. Privea locul, cerul, rigola, apoi lungul străzii, intersecţia luminată de incendiu, spre care se vedeau alergând din toate părţile oameni. Omul cu haină de piele şi şapcă, ajuns lent lângă maşină, deschise portiera, dar nu intră. Mai privi înapoi, întorcându-se apoi cu oarecare greutate:

— Haide, spuse el morocănos. Duceţi-vă şi dumneavoastră. Acuşi o să vină miliţia. Cred că au murit mulţi. Ei or să vadă ce şi cum, haide, duceţi-vă, să nu vă facă rău. Vreţi să vă ajut?

— Pentru Dumnezeu, ce v-a apucat, ce aveţi? O fi fost vreo butelie de aragaz.

Omul cu şapcă nu mai răspunse. Se instală la volan, îşi îndesă bine şapca pe frunte, căutând numai înainte. Din nou îşi întoarse privirile, încet, spre loc, femeia se mişca încet, spre maşină, cineva dinăuntru o ajută să intre, mai privi şi ea o dată locul, de parcă ar fi vrut să-l ia cu ea, apoi îşi trecu atât de încet dinţii peste articulaţiile degetelor.

Claxoanele începură din nou. Cârdul de maşini se agita şi, rând pe rând, automobilele începură să se scurgă pe străduţele lăturalnice.

Miliţia venise, încercuise locul sinistrului, pusese interdicţie, şi acum, agenţi cu manşete albe dirijau cu gesturi energice circulaţia.

X

Omul încercă uşa de sticlă a abatorului, o deschise şi intri, îndreptându-se spre unicul ghişeu. O mulţime de devize împrăştiate peste tot, purtând urme de sânge sau de ştampile, formau o ambianţă în care noul venit încerca deocamdată să dea de cineva anume. Scaunul de la ghişeu era însă gol.

Omul purta pălărie de pai şi un costum maro, pe talie, cu pantaloni lejeri, în picioare pantofi albi, fără şireturi. După o scurtă şovăire, se îndreptă spre interiorul clădirii.

— Hei, e cineva pe aici?

Ecoul încăperilor îi răspunse în bătaie de joc. Reverberaţia îi insufla universala senzaţie de aşteptare. Ar fi putut să creadă că abatorul era o clădire părăsită, dar omul cu pălărie de pai era sigur de contrariu.

Ajunse la un grup de oameni care mâncau. Când dădură cu ochii de el, oamenii se opriră o fracţiune de timp, după care îşi văzură de treabă, mai departe.

— Bună ziua, salută impecabil noul venit, privindu-i pe rând, drept în faţă. Oamenii se opriră iar din mestecat. Se lăsă o tăcere jenantă. Omul venit continuă inflexibil:

— Îl caut pe tovarăşul Şbiţa.

— Bună ziua, luaţi loc şi aşteptaţi-l puţin, vorbi un om cu gura plină, trebuie să pice dintr-o clipă în alta, s-a dus să-şi frigă nişte carne. Acum e pauză de masă.

— Da, mulţumesc, făcu omul, aşezându-se dichisit pe un scaun ce fusese cândva dintr-un set mobilat.

Rămase cu pălăria pe cap, şi îi mai pipăi borurile cu mâna, pentru a se asigura că stă corect pe cap. Pe urmă îşi puse palmele pe genunchi, şi începu să studieze interiorul. Sala principală de lucru în care nimerise era un cub imens cu podeaua şi pereţii placaţi cu faianţă. În mijloc se afla un cadru uriaş, suspendat de o macara-pod, plin cu cârlige mari de oţel de care atârnau seturi de gheare ancoră de care erau prinse cadavrele de oi. Dedesubtul lor se adunase o imensă baltă de sânge închegat, pe care sorbul practicat în podea nu reuşea să-l sugă, şi care se prezenta sub forma unui covor cu asperităţi mari, roşu-închis. Într-un colţ al sălii, vreo douăzeci de miei aşteptau să termine oamenii masa. Se băgaseră unii în alţii, cu căpşoarele lor speriate îndreptate spre colţ. Un miel îşi întorsese privirile spre oameni şi se vedeau clar, în ochii lui, lacrimi voluminoase ce nu se mai dezlipeau. Omul cu pălărie de pai îl zări, dar nu spuse nimic, pentru a nu tulbura inutil masa celorlalţi. Aştepta. Oamenii mâncau carne. Sala mai dispunea de o baterie de robinete pentru apă caldă şi rece, şi aer comprimat,

în alt colţ, un maldăr de miei abia umflaţi, se dezumflau tragic. Agonie. Fâsâiau şi plângeau cu toţii. Din când în când, din rastelul suspendat se scurgeau picături mari, negre, ce îngheţau pe faianţa podelei năclăite. Tot cubul era prevăzut în partea de sus cu luminatoare, trei seturi de lămpi cu neon şi două ventilatoare leneşe.

Oamenii între care nimerise noul venit erau toţi mari, negricioşi, unii tatuaţi, cu palme imense şi şorţuri totale, de vinilin, prinse pe după gât şi talie. De centură, care-i încingea pe toţi, atârna pe şoldul drept o teacă mare, de plexiglas, plină de cuţite specializate, pentru măcuit, jugănit, retezat, spintecat, şi alţi termeni de strictă specialitate.

Omul în maro îşi terminase studiul, când intră Şbiţa. Într-o mână avea un ştraif de şorici pârlit şi dat cu sare, iar în cealaltă un bojoc copt, din care tocmai muşcase. Arome carnivore pluteau greoi, jos, aţâţător, mai ceva ca la restaurantele de lux.

— Şefule, te caută cineva, i se adresă, de jos, Nedelcu, un jugănar.

Omul cu pălărie de pai se şi sculase în picioare şi-l cântărea pe noul venit, care, după ce-i făcu semn să se aşeze, luă şi el loc la masă, şi începu să mănânce, muşcând rând pe rând din bojoc, şorici şi un calup de pâine neagră.

— Mă căutaţi? întrebă „călăul" privindu-l peste masă. Pe mine, personal? insistă el.

— Dumneavoastră sunteţi Marcu Şbiţa, nu-i aşa? ripostă la întrebare cu întrebare noul venit, punându-şi coatele pe masa de lemn negeluit, şi împreunându-şi degetele. Masa putea fi de sacrificiu şi numai când îi trecu prin minte o asemenea idee se cutremură.

— Da, făcu scurt Şbiţa uitându-se brusc la ceilalţi, care mestecau privindu-l. Dar dumneavoastră cine sunteţi, cine v-a trimis?

— Aha, făcu bucuros omul ridicându-se brusc şi punându-şi pălăria pe masă. Va să zică, ştiţi că sunt „trimis"? Da, sunt curier. Şi am fost trimis la dumneavoastră într-un scop la care probabil vă aşteptaţi, nu-i aşa?

Acest om i se părea lui Şbiţa ceva cu totul nou. Era o insectă caraghioasă cum niciodată nu mai văzuse vreuna la fel, călcând prin abator. Această opinie personală Şbiţa şi-o păstră totuşi pentru el.

— Nu m-aştept la nimic, dar acum e oră de masă şi încep să cred că avem ceva destul de mult de discutat, aşa că eu zic să lăsăm pe altădată. Azi avem mult de lucru. Doriţi puţin şorici? Luaţi, poftim, vă rog, mai spuse Şbiţa cu amabilitate, şi-i tăie din bucata lui, întinzându-i-o peste masă.

— Mulţumesc, spuse curierul, căruia i se văzuse bâţâindu-se de poftă omuşorul, oricâte eforturi ar fi făcut acesta în contra.

— Zău, credeţi-mă, azi avem mult de lucru, mai avem două sute de miei de tăiat.

Şoriciul nu-l făcu mai indulgent pe omul în maro.

— Nu de miei este vorba, ci de porci, spuse curierul, trăgând cu dinţii de şorici. Grozav! arătă el cu degetul spre şorici şi Marcu dădu din cap condescendent, pe când ceilalţi oameni izbucniră în râs, convinşi că omul cu pălăria de pai făcuse o glumă când se referise la porci, fiindcă muşcase din şorici, şi atât putuseră ei să prindă din sens.

— Aici nu-i nimic de râs, îi întrerupse ameninţător curierul, oprindu-şi mestecatul, dar cum salivaţia îi era abundentă datorită frăgezimii şoriciului, fu nevoit să înghită, şi să iasă el singur, primul, din nemişcarea stânjenitoare pe care o produsese. Adăugă apoi ceva mai calm, apropiindu-se de Şbiţa:

— Eşti implicat în accidentul de acum o săptămână.

Era prea mult. Marcu ţâşni enervat în picioare aruncând bojocul început cât colo.

— Ia ascultă, curierule! zbieră el.

— Misiunea mea e terminată, tăie imperturbabil curierul. Timpul meu e la fel de preţios ca al dumitale. Să nu uit, mai adăugă, şi scoase din buzunar o hârtie pe care o puse pe masă, în faţa lui Şbiţa. Acesta o smulse cu mâinile pline de grăsime, şi se uită la ea, fără să înţeleagă mare lucru. Semnele îi jucau în faţă, ca şi cum un amator şi-ar fi pus la punct aparatul de fotografiat:

— Ce-i asta? Ce mai e şi asta? întrebă el retoric.

— Ai făcut ceva, şefule, ai dat cumva de dracu'? îndrăzni Nedelcu sculându-se în picioare, şi vârându-şi şi el nasul în hârţoagă.

Cei doi erau cumnaţi.

— Acţiunea, spuse scurt şi apăsat curierul, după care se întoarse, îşi luă pălăria şi plecă. În uşă se opri, se întoarse şi mai adăugă:

— Mulţumesc pentru şorici! Bună ziua.

Ieşi. Rama subţire a pantofilor lui albi se murdărise de sânge.

— Să-l aduc înapoi, şefu'? întrebă Mocea, o figură cruntă, ştergându-se pe buci de grăsime. Şbiţa făcu un gest scurt, cu capul. Fără alte complicaţii, Mocea şi Nedelcu începură să tropăie cu cizmele, în timp ce restul se uita peste umerii lui Şbiţa în hârţoaga în care părea că-i înţepenise privirea.

— Nu înţeleg, murmură el, privind când la uşă, când la hârtia pe care i-o lăsase omul cu pălăria de pai. Cei doi gealaţi se înfiinţară, ţinându-l de câte o aripă pe curier. Arăta un pic mai mototolit decât adineaori.

— Lăsaţi-mă, lăsaţi-mă! se zbătea curierul.

— Sşt, îi şuieră Mocea în ureche, şi răsuflarea de carnivor avu un efect temporar de laxativ asupra obraznicului curier.

— Lăsaţi-l! făcu Şbiţa apropiindu-se.

Văzându-se eliberat, omul îşi aşează milităreşte ţinuta, şi vorbi neînfricat.

— Comportamentul de adineaori este numai rodul neînţelegerii, şi îl consider ca atare...

— Exact. Este absolut exact. Tocmai de aia am trimis băieţii să te cheme. „Rodul neînţelegerii", cum ai spus. Asta ce-i? întrebă el cu un alt ton, mai mieros, fluturând prin faţa lui petecul de hârtie cu urme de grăsime pe margini. Curierului petele astea îi aduseră aminte de mulţimea devizelor de la ghişeul unde nu găsise pe nimeni când intrase în abator. Apelul sau actul de acuzaţie? auzi el aproape de tot glasul lui Şbiţa. Şi el mirosea a carnivor. Ar fi fost o idioţenie să-i considere din capul locului lacto-vegetarieni. Necunoscutul trecu peste tot cu uşurinţă, de parcă ar fi încheiat o asigurare totală.

— Ascultă-mă bine, tovarăşe Şbiţa, vorbi din nou, stăpân pe situaţie, curierul, apucând cu două degete breteaua şorţului „călăului" şi trăgând uşor spre el. Cei doi gealaţi se apropiară şi curierul se uită speriat şi lăsă repede mâna în jos. Marcu le făcu semn să se liniştească pentru că avea de gând să clarifice împreună situaţia. Cumnatu-su şi celălalt se conformaseră, venind cuminţi lângă şeful lor. Curierul continuă, zâmbind vag:

— Unica mea misiune în ce te priveşte a fost să-ţi predau hârtia asta, zise el, împungând cu arătătorul stâng spre act. Mai multe nu ştiu, de ce să-ţi spun vorbe aiurea, şi aşa ţi-am făcut favorul de a-ţi spune că eşti implicat în accident, deşi repet, asta nu intra în atribuţiunile mele. Puteam foarte bine să-ţi dau hârtia şi gata, mă spălam pe mâini.

— Bine, bine, dar nu-mi pot da seama dacă e...

— Nici eu, făcu radical curierul. Sunt alţii mai sus ca noi, care ştiu ce şi cum. Ei fac corelaţiile între toate evenimentele. Numai ei. Noi suntem nişte biete rotiţe care transmitem mişcarea. În atribuţiunile cui intră mişcarea nu ştiu, şi chiar dacă aş şti, nu cred că ar intra în atribuţiunile mele informarea anumitor persoane despre aşa ceva. Vezi, nici cele ce ţi-am spus până acum nu intrau în atribuţiunile mele, şi totuşi am spus-o. Eu sunt un curier, mai adăugă el, dar cu glasul unui copil gata-gata să plângă.

— Haide, gata, lasă, lasă, daci am înţeles cât de cât, înseamnă că eu singur trebuie să judec ce reprezintă hârtia asta, şi în funcţie de ce reprezintă, să acţionez ca atare, nu? Şbiţa privi în jur, puţin stânjenit. Unii din băieţi îşi reluară lucrul, şi în tăcerea grea care se lăsase, se puteau distinge copitele micuţe ale mieilor alunecând pe dale, fie vreun behăit stins. Din când în când, aceştia mai priveau scena. Unde plutea sfârşitul lor poate se întrebau, sau poate numai aşteptau. Nimeni nu putea să ştie ce e în căpuşoarele lor, pe nimeni nu interesa, şi la urma urmei, ce nevoie ai să înţelegi, când

imperativul este „a mânca”? Dacă ai timp, după ce ai mâncat, poţi să încerci să înţelegi, dacă vrei cu tot dinadinsul s-o faci, dar asta numai până la următoarea masă, când trebuie să mişti din nou, pentru că aşa se mişcă cineva sau ceva în tine. Şbiţa, Nedelcu, Mocea, toţi ştiau astea rudimentar, dar simplu, nesofisticat. Animalele de sacrificiu nu mai au vreme să poarte haina particulară a speciei lor. Ura faţa de unii oameni sau dragostea faţă de unele animale sunt argumente profunde pentru existenţa canalelor prin care ne sugem fiinţa din Univers. La fel ca porcii, mieii, râmele, omizile, cocostârcii, gândacii de bucătărie.

— Acum sper că pot pleca, spuse curierul cu o uşoară nuanţă de imputare în glas. Şbiţa părea că nu-l auzise. Curierul se îndepărtă ca un şoarece, şi din uşă, salută amical:

— La revedere, băieţi, şi-şi scoase puţin pălăria. Dacă şi-ar fi dat seama că e plin de grăsime pe mâini, nu şi-ar fi scos-o, gândi cumnatul lui Şbiţa, încercând să-şi amâne puterea de înţelegere pentru mai târziu. Uneori e bine să iei la pachet hrană rece, pentru că nu ştii cât întârzii.

— La revedere, vorbiră câţiva, printre care şi doi din cei care-şi reluaseră lucrul. După acestea, curierul dispăru prin uşa de sticlă, şi în cubul abatorului nu se mai auzi decât atingerea cuţitelor specializate de măruntaiele mieilor.

— Şef? făcu privind chiorâş Nedelcu. Şbiţa nu auzi.

— Şeef? făcu din nou, mai dulceag, hăcuitorul principal, apropiindu-se în acelaşi timp de el, hai, spune-ne şi nouă ce-ai făcut, pentru ce te-au arestat?

— Ce-ai spus? tună Marcu înfuriat de vorbele cumnatului său, care de la o vreme începuse să-l enerveze cu imixtiunile în universul lui. Până la urmă tot avea să-i explice că soră-sa nu însemna el, şi că ar face mai bine să termine cu aerele astea de ghiuj care în microclimatul abatorului putea să dezechilibreze foarte uşor climatul de forţe şi vanităţi. Abatorul e o instituţie sensibilă, iar Nedelcu ăsta era un mitocan oportunist.

— Nu te supăra, Marcule, dar cam aşa suna convorbirea cu ăsta...

— „Curierul”, se băgă unul, apropiindu-se şi el.

— ...aşa, curierul, continuă Nedelcu fără să-l privească măcar pe cel care-l ajutase. Şbiţa abia acum simţea că îl cuprind nervii. Se hotărî ca mai înainte de a-i scăpa de sub control, să curme discuţia.

— Omul n-a spus mai mult decât ştia. Era, cel puţin, onest, şi de aia mă tem, că el a devenit curierul unei erori. Curierul, şi atât. În rest, nu am grijă, totul se va rezolva, mai adăugă înmuindu-şi glasul şi scoţând iar bucata de hârtie din buzunarul pantalonilor, şi punând-o la loc. Gata, la treabă, ordonă el scoţând din teacă unul din cuţitele de spintecat. Ceilalţi îi urmară exemplul şi, ca niciodată, în ziua aceea depăşiră planul.

XI

Teatrul de comedie din Trejea e o clădire destul de nouă, sub forma unui paralelipiped cu pereţii stropiţi cu ciment. Intrarea principală a teatrului dădea evident spre bulevard şi avea uşi mari, de sticla. Imediat, urma un hol mai mult lung decât îngust. Într-un capăt se afla un minuscul ghişeu de bilete, iar în celălalt era un fumoar cu două canapele de piele şi două scuipători din aluminiu, aranjate fiecare lângă cei doi pereţi verticali. Dură cum s-a văzut, rostul casei de bilete era cvasi inexistent, întrucât locuitorii Trejei îşi procurau biletele prin activitatea difuzorilor şi agitatorilor culturali din întreprindere. În cazul în care ar fi existat îndrăgostiţi doritori să intre la teatru – nefăcându-şi dinainte un program strict – ei puteau găsi casa deschisă şi-şi puteau procura bilete fie pe nişte strapontine ca vai de capul lor, despărţite între ele, fie la galerie, locuri întunecoase, foarte nimerite pentru astfel de perechi întârziate sau nehotărâte.

Ceea ce era absolut formidabil la Teatrul de Comedie, era iluminatul, atât al sălii propriu-zis, în pauze, cât şi al scenei, în timpul desfăşurării piesei. Era absolut imposibil să-ţi dai seama de unde izvorăşte lumina, şi considerentul acesta te făcea să nu mai fii atât de sigur de locul unde te afli, adică la teatru. Puteai bunăoară să crezi că personajele emană ele însele lumina necesară pentru a se pune în evidenţă în funcţie de rol, iar în sală, în timpul pauzelor, persoanele-spectatori aveau aceeaşi impresie unii despre alţii. Astfel, sala Teatrului de Comedie din Trejea, cu scena sa avansând puţin, ca o rampă peste primele trei rânduri din faţă, şi cortina ei de catifea violet, era cel puţin atrăgătoare. Afară, chiar deasupra intrării de sticlă, se afla o reclamă luminoasă. Cu litere sobre scria *Teatrul de Comedie Trejea,* iar pe cealaltă parte a bulevardului, pe un obelisc de ciment, scria cu iniţiale verticale, mari, înspre cele două sensuri ale bulevardului, *TCT,* totul pus între două măşti populare autentice. În sus şi în jos, treceau automobilele vilegiaturiştilor.

Se înserase. Deasupra clădirii teatrului ce decupa o pată întunecată pe orizont, stelele mai strălucitoare ale unor constelaţii începură să licărească. Pe zidul frontal al teatrului, şi chiar pe uşile de sticlă şi pe obeliscul de vis-a-vis, fuseseră lipite afişe pe care scria „Premieră". Programarea făcea ca audienţa, seară de seară, să fie riguros constantă, indiferent dacă era premieră sau nu.

Oamenii începură să se scurgă spre teatru şi, puţin câte puţin, holul de la intrare se aglomeră.

— Bună seara, tovarăşe Prisecaru, ce mai faceţi? făcu lins un om corect îmbrăcat, cu papion maro, apropiindu-se şi luându-l familiar pe cetăţean de

umăr. Îşi strânseră mâinile destul de tare: se vedeau pe dosul palmelor urmele buricelor degetelor.

— Bună seara, tovarăşe Strună. Bine! răspunse brusc Prisecaru privind fix micuţa perlă din papionul celuilalt. Apoi adăugă total disonant. Credeam că eşti programat pentru mâine, ţin minte că tu mi-ai spus odată „eu sunt programat joi", iar azi e miercuri, nu?

— Aşa e, aşa e, se apără absolut neutru omul cu papion.

Precizia programărilor le ascuţise foarte mult simţul de observaţie. Calculele aveau părţi pozitive şi negative ca de altfel totul pe lumea asta. De aia lui Prisecaru îi fusese la un moment dat indiferent ce se mai vântură prin întreprindere şi cu atât mai mult la teatru. „Treaba lor, facă borş!"

— Dar azi e miercuri, nu-i aşa? întrebă Prisecaru, care-l zărise aproape în acelaşi timp pe maistrul Iordache. Acesta era cu soţia, şi, când îi zărise Prisecaru, ei tocmai intrau, maistrul ţinea uşa pentru ea, Fira, soţia, să intre. Se văzură, şi cuplul se îndreptă spre ei, desfăcându-şi, amândoi, nasturii din mers.

— Bună seara, tovarăşilor, ei, ce mai faceţi? vorbi tare Iordache strângând mâna succesiv omului cu papion şi muncitorului său, care, uluit de vederea şefului său, azi, miercuri, sărutase între timp mâna soţiei maistrului. Se trezi vorbind alb:

— Azi e miercuri.

— Da, măi omule, astăzi e miercuri, e premieră, întări lăsător omul cu papion, făcându-i cu ochiul maistrului, în timp ce acesta îşi pipăia nodul verde al cravatei, sau poate şi mărul lui Adam. Soţiei, omul cu papion tocmai îi săruta mâna.

— Te văd tulburat, începu dur maistrul, înfigându-şi mâinile în buzunarele largi ale pardesiului cu care începu să facă vânt, ca şi cum ar fi dat din aripi. Ce mă priveşti aşa, de parcă ai fi văzut o stafie? schimbă el brusc tonul, descumpănindu-l şi mai mult pe bietul muncitor.

— Dumneavoastră nu aveţi programarea marţi?

— Care programare, care programare? strepezi maistrul cuvintele, privindu-l fix, cu interes.

— E vorba de programarea la teatru! se băgă slugoiul cu papion şi perlă, şi Prisecaru, tare l-ar mai fi pocnit pentru asta. Dacă Trejea n-ar fi fost decretat oraş, i-ar fi zis vreo două slugoiului de Strună. Gândindu-se că printr-o comportare indecentă faţă de şeful, n-ar fi făcut decât să-şi ciuntească soclul de om serios pe care-l avea faţă de Iordache, Prisecaru preferă să-şi strângă ceva mai tare maxilarele şi să-şi clătească pentru scurtă vreme privirea în jur.

— E vorba de programarea la teatru, ţin minte că v-am întrebat, „ne vedem la teatru?" iar dumneavoastră aţi răspuns, „îmi pare rău, soţia ne-a programat în altă zi", sau ceva în genul ăsta, adăugă murmurat Prisecaru, de data asta el privindu-l insistent.

— Bine, dar e absurd, concilie zâmbind omul cu papion, şi adăugă repede, iar azi e miercuri, e premieră, şi de altfel ar fi timpul să intrăm, avansă el şi-i împinse pur şi simplu pe toţi trei spre cel de-al doilea rând de uşi de sticlă care tocmai se deschiseseră.

— Da, da, mai bine să intrăm, ciripi soţia cu ochii ţintă la uşi.

Prisecaru gândi fulgerător „dacă totul e programat şi se ştie, atunci de ce să mă precipit să scot bilet, când e clar că am bilet?" Nu-şi putea explica de ce totuşi îi veneau mereu în cap gândurile astea, când, odată constatată realitatea, era suficientă urmărirea ei scrupuloasă fără să fie necesară nicio problematizare de natură ontologică. O dată pentru totdeauna trebuia să înţeleagă că asta însemna urbanizare, ieşirea din imperiul empiricului şi intrarea în cel al ştiinţificului. O să se prefacă numai că urmăreşte piesa, urmărind de fapt o destindere musculară totală. După părerea lui, numai destinderea musculară o putea asigura pe cea mintală, o piesă de teatru, cum fuseseră mai ales cele din ultima stagiune, înnebunindu-l de-a binelea. Da, chiar asta va face; nu el trebuia să scrie a doua zi la gazeta de perete cronica premierei, aşa că putea să se destindă în voie, de la ridicarea cortinei şi până la ridicarea şi plecarea lor din sală. Nici că se putea un motiv mai snob ca teatrul, în noul oraş, Trejea.

— Pe mine mă scuzaţi o clipă, aruncă omul cu papion, dispărând rapid în toaletă. Ceilalţi trei se îndreptară spre garderobă, maistrul o dezbrăcă pe soţia lui din mers, şi-i aruncă paltonul de la depărtare pe masă. Imediat îl puse şi pe al său deasupra, în timp ce Prisecaru făcu şi el acelaşi gest, trântindu-l un pic mai încolo. Îşi luară bonurile de garderobă, după care mulţumiră garderobierei şi ocupară un ungher în care îl aşteptau pe omul cu papion. Prin zumzetul clasic al sălilor de spectacol se ciocneau oameni şi-şi cereau scuze, se mişcau cu toţii pripit cu ţinte dese şi fixe. În asemenea situaţii oamenii au mâncărici, sau parcă nu s-au dat cu *after shave*.

Omul cu papion îşi făcu o apariţie radioasă.

— Intrăm? propuse el scurt, privindu-i pe rând. Chiar atunci, din megafoanele ascunse, porni o invitaţie pe un ton cântat: „Stimaţi spectatori, vă rugăm să poftiţi în sala de spectacol... Stim..."

— Premieră, şopti maistrul împingând din nou, pentru soţia sa, uşa grea, capitonată ce dădea spre sala propriu-zisă. Murmurul oamenilor se amplificase, toţi întrebau deodată plasatoarele unde se aflau locurile lor şi

parcă plutea peste tot un aer de fericire colectivă, în lumina aceea misterioasă.

Un om se apropiase de uşile de sticlă de la intrare şi privea afară. Vis-a-vis, un om înalt, necunoscut, în haină de piele, verifica nivelul uleiului din bazinul maşinii. Scosese tija şi o arătă însoţitorului, şi acesta dădu din cap. Omul de la intrare privea prin ei. Nu-şi putea da seama ce anotimp era. I se păru că imaginea seamănă cu alta, văzută demult. Pe urmă crezu că memoria e aceea care îi jucase un renghi, proiectându-i din nou un film cu elemente disparate în spaţiul şi timpul amintirilor, pe care dorinţele sale latente le-au regizat şi asamblat într-o proiecţie a aspiraţiilor sale nemărturisite nici chiar sieşi. Curând simţi apropierea fulgerului intracranian – întotdeauna se întâmpla aşa când îl fura vârtejul – acesta veni, începu să-l zgâlţâie. Îşi scutură capul ca un cal exasperat de tăuni. Filmul se întrerupse în câteva locuri.

Pe lângă ei trecu în viteză un camion şi suflul flutură pulpanele însoţitorului. Acesta se întoarse şi omul cu haină de piele vârî tija de ulei la loc. Însoţitorul intră repede şi trânti portiera. Omul cu haină de piele cercetă funcţionarea farurilor. Celălalt om, după ce se mai uită o dată la maşină, intră şi el, şi *Volkswagen*-ul ţâşni ca o broască roşie.

Filmul se volatiliză şi omul se trezi în vacarmul sălii, răstignit în scaunul comod, de pluş, condamnat la încă o experienţă gnoseologică, şi asta după atâtea şi atâtea ore de muncă la Întreprinderea de Recondiţionat Carcase.

— Să vedeţi ce-mi spune fii-miu azi, vorbi omul cu papion trăgându-şi scaunul şi aşezându-se comod, puţin întors spre maistru, soţie şi muncitor, care se aşezaseră şi ei şi îi priveau perla. Omul continuă: să vedeţi, vine la mine, aşa, pe la prânz, tocmai scăpase de la şcoală, şi îl văd că vine toată faţa numai o rană. Îl întreb îngrijorat „ce-i, ce s-a-ntâmplat?" credeam în sinea mea că s-a bătut cu cineva, tractoristul – v-am spus-o parcă, ei, soţia lui, şi cu fii-miu... – adăugă el dând din degetele mâinii stângi, şi privindu-i rar, pe rând pe cei trei ascultători. Ceilalţi tăceau, dar el dădu repede din aceeaşi mână, dreapta o ţinea pe spătarul maistrului şi bătea cu degetele darabana în plăcuţa de plexi în care era gravat numărul scaunului. Urmă:

— ...în fine, crezusem că... dar nu. Zic: „mă, ce-i cu tine? Iar te-ai bătut, vrei să-ţi spargă vreunul capul?" dar deja i-l spărsese, ce mai! Nici una nici două, sare pe mine, mă sărută şi mă îmbrăţişează, apoi cu ochii plini de fericire – unul îi era umflat rău, se învineţise, sarma nu alta! – şi zice: „Tată, tată, ghici?" Mă uit la el ca năuc. Nu mirosea. În sfârşit, îi zic să se potolească şi să-mi spună ce şi cum. Ei, şi se potoleşte, şi începe: „Tu ştii cât de slab eram eu la matematică, nu puteam s-o sufăr. Ei bine, tată, află că de azi ştiu

matematică mai multă decât toţi învăţătorii la un loc!" „Ei nu mai spune, cum aşa?", îl întreb eu plăcut surprins, „ai luat vreun zece?" „Nu – zice – notă nu mi-a pus, dar a rămas pur şi simplu cu gura căscată Vasileasca. Ca la dentist! Toţi au rămas, ce mai! Mi s-a recunoscut ştiinţa. Fără notă. Pe urmă, să vezi, în pauză toţi au tăbărât pe mine şi m-au bătut până am leşinat. N-am mai ştiut de mine". Mă uitam la el, nu ştiam ce să cred, adăugă el repezindu-şi mâinile în lături a exasperare şi-l pocni pe cel din spate peste faţă. Dându-şi seama de ce făcuse, omul cu perla se răsuci fulgerător peste spătar şi ţipă mai mult o scuză către cel lovit care îşi şi dusese mâinile la ochiul pocnit şi cu celălalt se uita drept înainte. Nu se putea da seama cum privea. Scuza răsunase atât de tare, încât se întoarseră mulţi oameni spre locul cu pricina, şi cel lovit se simţi penibil. Omul cu papion se simţi şi el privit şi se aşeză discret jos, după care aşa, răsucit, îşi mai ceru încă o dată scuze. Numai Prisecaru şi cu soţia maistrului se întoarseră să privească victima, dar şi aceştia reveniră repede. În sfârşit, omul cu papion consideră că s-a scuzat destul, cel lovit a spus la un moment dat „bine, tovarăşe, dar nu te uiţi?", apoi „bine, bine, vă scuz", ambele propoziţii fiind spuse cu mâinile la ochi. O persoană care-l însoţea dăduse la iveală o batistă crem pe care se străduia să i-o apese pe ochi accidentatului. Această persoană nu făcuse decât „nţ, nţ, nţ" de mai multe ori, subţiindu-şi buzele. Cel lovit se opuse din durere batistei şi scena ţinu o vreme aşa. În sfârşit, omul cu papion îşi reluă povestirea, mult mai reţinut însă, dar după un timp iar îşi puse mâna pe spătarul maistrului şi, chiar în acea clipă, cele două persoane din spate, cel lovit mai înainte şi persoana care făcuse „nţ", se ridicară pur şi simplu şi plecară din zonă.

O perioadă de timp foarte scurtă zumzetul din sală păru tuturor spectatorilor de-a dreptul asurzitor şi destul de multe persoane fără niciun fel de reţinere îşi acoperiră urechile cu palmele. Incidentul nu stârni comentarii.

— Şi cum, întrebă maistrul pe omul care îi privea cu o figură triumfătoare, profesoara lor le-a dat zici exerciţii şi probleme ce le depăşea capacitatea lor de înţelegere?

— Exact, bâţâi fericit din cap omul cu papion. Şi mai mult, izbucni el, depăşeau chiar, depăşeau capacitatea ei, a profesoarei însăşi!

— Nu se poate, introduse soţia, trântindu-se de spătarul catifelat, violet al scaunului. Prisecaru şedea aplecat în faţă şi asculta, neştiind ce să facă cu mâinile.

— Ba da, ba da, bâţâi şi mai fericit omul cu papion, dacă vă spun! A umplut tabla cu nişte semne curioase, derivate parţiale, funcţii implicate, integrale curvilinii...

— Mă scuzaţi că vă corectez, dar se spune funcţii implicite, şi integrale curbilinii, dacă despre acestea doriţi să vorbiţi, se amestecă un om ce şedea în rândul din faţa lor, vorbindu-i omului cu papion, peste umăr. După ce-şi făcu observaţia, se întoarse scurt şi nu mai spuse nimic.

— Da, da, aveţi dreptate, funcţii implicite şi integrale curbilinii, aşa le spunea şi fii-miu, da, aveţi perfectă dreptate, mai spuse el făcând gestul cu mâna sprijinită pe spătarul maistrului. Pocni peste faţă partea masculină a unui tânăr cuplu care tocmai se bucura că a găsit două scaune libere, alăturate. Tocmai bătuse primul gong. Omul cu papion se întoarse fulgerător şi scuza porni iarăşi lătrătoare. Cineva îl întoarse pe tânăr şi-i spuse ceva la ureche arătând cu capul spre omul cu papion care în vremea asta îşi cerea scuze. Tânărul, cu o mână – cu cealaltă ţinându-se de nas pentru că începuse să-i curgă sânge – apucă pe însoţitoarea lui şi plecară şi ei. Omul cu papion reveni, chircit, şi povesti mai departe, mai precipitat. Nu părea cu nimic afectat de cele întâmplate, ba chiar se părea cumva că asta i-a sporit şi mai mult buna dispoziţie, căci spuse deodată foarte vesel:

— Ia uite, dom'le! Nici profesoara, cât e ea de profesoară, n-a ştiut, nu ştia să le facă, să le rezolve vreau să spun. Şi fii-miu, îmi spunea el mie, „tăticule, stăteam eu în fundul clasei şi mă uitam la tablă ca un tâmpit…" La cuvântul „tâmpit" cineva din rândul din faţă şi altcineva din rândul din spate chicotiră. Omul cu papion se întoarse vexat şi-ntr-o parte şi-n alta. Reluă pe urmă cu aceeaşi vioiciune:

— …pe urmă, la el, la fii-miu, zice, zise el legând firul, „şi de unde în capul meu era o vraişte şi o vânturare de-mi venea să ies pe geam şi să nu mai calc în viaţa mea pe la şcoală, mi s-a făcut deodată o limpeziciune înspăimântătoare, m-am ridicat ca un somnambul şi am început să urlu".

— „Urlu"? strecură timid Prisecaru în discursul ce-l înspăimântase vizibil pe narator.

— Da, da, făcu înţelegător omul cu papion. În ochii lui luceau lacrimi, şi când cei trei observară, toţi simţiră o furnicătură pe şira spinării. Se îndreptară cu toţii în scaune.

Nu auziră nici al doilea gong.

Povestitorul continuă pe un alt ton:

— „Tată – începu el – ştii cum urlam? Urlam răspunsurile, rezultatele blestematelor probleme de pe tablă, le vedeam aievea în minte, toată logica omenirii, capul meu săracu a refăcut toată logica omenirii, de la începuturile ei şi până azi. Rămăseseră cu toţii înmărmuriţi… dar nu ştiu de unde". Aşa, dădu din cap omul cu papion şi perlă. A vorbit o oră întreagă, şi a mai scris de a umplut o tablă. Scria şi ştergea, şi nu mai termina. Ce mai, ce să vă mai spun, a depăşit tot, absolut tot.

— Eu nu ştiu ce a fost în capul lui, zâmbind, maistrul ridicând sentenţios de puţin arătătorul stâng.

— Şi eu ştiu, ştiam, i-am spus-o, dar el a zis „nu, nu poţi să ştii, tată, nici eu însumi nu ştiu, a fost ceva…"

— Bine, bine, dar pentru asta merita o notă bună, nu să se aleagă cu capul spart, opină soţia, ciugulindu-i o scamă soţului.

— Profesoara şi-a revenit târziu, a spus numai că îi place că nivelul clasei e bun, şi că va da la examene nişte probleme mult mai complicate, de unde „mai complicate" n-am înţeles, dacă ea nici pe alea pe care le-a făcut fii-miu nu era în stare să le rezolve. Pe urmă a plecat, iar băieţii l-au luat la bătaie spunându-i „aşa, mă? Eşti deştept, hai? Ai lăsat-o să creadă că suntem o clasă de genii, nu? Ei, lasă că-ţi arătăm noi…", şi l-au tocat, şi l-a adus în halul în care v-am spus. Nici măcar la infirmerie nu l-au dus hoaştele dracului, mai spuse veninos omul cu papion, plimbându-şi privirea când la unul când la altul. Pe urmă completă brusc:

— Dar băieţii erau cu toţii nişte tâmpiţi, erau proşti, ce mai, proşti făcuţi grămadă, îmi zicea fii-miu, nimeni nu mai vrea să înveţe, nici măcar să-şi dorească ceva, e o îndărătnicie în copiii ăia în a se opune cunoaşterii.

— L-ai dus la medic pe fiul dumitale? întrebă Iordache.

— Da, da, am observat şi eu asta, aprobă gânditor Prisecaru, privindu-l gânditor pe maistru.

— Bine că nu l-au omorât, zise conclusiv femeia pentru că bătuse şi al treilea gong, şi tot teatrul era cu ochii pironiţi pe cortina violet care trebuia dintr-o clipă în alta să se tragă.

— Asta zic şi eu, bine cu nu l-au omorât! La şedinţa cu părinţii am să ridic neapărat problema.

— Da, da, aprobară toţi, privind înainte după o pantă dulce. Regia tocmai pe asta miza, pe convenţia lor de a privi toţi, la un moment dat, după o pantă dulce, spre un anumit punct de asemeni convenţional ales.

Cortina se dădu la o parte şi în faţa spectatorilor apăru pe întreaga deschidere a scenei o a doua „cortină" din tablă nichelată pe care erau sudate din loc în loc îngrămădiri de robinete, sau baterii de robinete. Câteva clipe, în sală pluti o linişte grea, după care urmă un „Formidabil!" în surdină, spus în primul rând. Apoi porniră aplauzele. Se auzeau: „Excepţional!", „Nemaipomenit!", „Colosal!", „Magnific!", „Ce regie!", „Ce joc de scenă!". Se auzi şi un „Autorul la rampă!" Câţiva inşi din primele rânduri se apropiară chiar, aplaudând şi zâmbind satisfăcuţi, de cortina de nichel, şi, la început mai cu teamă, apoi din ce în ce mai curajos au început să răsucească de robinete. Micul nucleu de turbulenţă apărut în avangarda stalului îndemnă majoritatea să creadă că acolo se afla autorul şi aplauzele se însufleţiră

amenințând să capete ritm. Nu a curs nimic, și atunci unii au început să râdă în vreme ce alții au căzut pe gânduri de-a binelea. Cineva a spus „decor", iar altcineva „care o fi al tovarășului inginer?" și îi făcu cu ochiul unui tovarăș rumen la față care aplauda din răsputeri un rând mai în spate. Discuțiile începute în sală, animate în suficientă măsură, se continuară sau se planificară a se continua în foaierul spre care acum se grăbea o parte din spectatori, majoritatea din cei care au râs atunci când, la verificare, s-a constatat că prin robinetele din scenă nu curgea nimic. Cealaltă parte medita în fotolii. Când și când, vorbeau între ei, însă foarte încet și prescurtat. Priveau și unii și alții din când în când, pe furiș, scena.

— E o premieră de zile mari, ce să zic...

— Da, într-adevăr, și câte robinete! Cum le-or fi sudat?

— Ei, și mata, „cum le-or fi sudat?", tot unul de pe la noi, cine să le sudeze? Aranjate fiecare după mărime, cu cap chestia. În fine...

— Ei, ei, cam așa, cam așa. Nu e deloc abstractă. Aa, abstractă ar putea fi întrucâtva pentru cei foarte reduși, or aceștia, cu bună aproximație, aproape nu există, așa că ce mai contează, nu? Ce subtil, ce stil! M-a uluit. Ce stil!...

— Ei da, ce să-i faci, stilul...

— Asta e, adăugă un altul aplaudând și dând din cap.

— Să vedeți, mâine toată întreprinderea o să comenteze...

— Păi nu?

— E și de comentat, dom'le, ce mai tura-vura, are ștofă, asta e.

— Păi nuu? Ți-am zis eu să venim miercuri, și tu „lasă că... nu, că..." , vezi? Doar știi că femeile au o intuiție... Am avut dreptate că e minunată. Am intuit. Și altădată să te bazezi pe intuiția mea, dragă, da?

— Bine, bine.

— Nu mai rămâi?

— Nu, Grigore, dacă mai rămân și la actul al doilea, mâine la treabă nu mai sunt om, nu mai sunt în stare de nimic. M-a uluit, nu-mi trebuie mai mult, ar fi prea mult să stau și la actul doi. Lasă, îmi povestești tu mâine, tu rămâi sper. La revedere, bună seara, sărut mânuțele!

— Noapte bună, la revedere.

— Ai luat ceva de rontăit, alune, o ciocolată, ceva?

— Nu, păi mi-ai spus să iau?

— Niciodată nu ne-am înțeles din priviri, soția mea iubită!

— Faptele contează, soțul meu iubit, spuse aluziv soția, mângâindu-l pe umăr.

— Dar pe lângă ele nu mai e nimic? Trăim și între acte... vru să fie el deasupra.

— Mai stăm?

— Asta piesă politică? Fugi, tovarăşe, de aici, cum să fie asta piesă politică? Nu mai spune asta, că te râd şi curcile. E o piesă de idei, tovarăşul Samoilă, de altfel am de gând să prelucrez cu toţi muncitorii, săptămâna viitoare în şedinţă, mesajul premierei din seara aceasta.

Cineva de pe la mijlocul sălii făcu observaţia cum că acesta ar fi primul act, şi că atunci însemna că erau în pauză. Zvonul prinse foarte repede, şi, deşi cortina nu se trăsese, lumea – chiar şi persoanele care tocmai îşi scoseseră hainele de la garderobă şi se pregăteau să plece – se întoarse la locurile ei, sau rămase mai departe la fumoar şi pe hol, până când megafoanele ascunse îi vor fi anunţat când să-şi reia locurile pentru al doilea act.

Foarte mulţi se abţineau să facă observaţii asupra premierei pe motiv că se aşteptau ca întreaga piesă să fie vizionată, şi abia pe urmă să se facă aprecierile, ceilalţi, care totuşi se hazardau, se mărgineau numai la calificative de geniul „Formidabil", „Colosal", „Măreţ" etc.

Lumina ţâşnea din fiecare, fiecare om avea micul său nimb amplificat parcă de oglinda orgolioasă a scenografiei de nichel. Coturile polizate ale bateriilor de robinete şi ale mânerelor de duşuri îi reflectau şui şi mult micşoraţi, dar prea puţin era acest lucru observabil în toată beţia aceea de lumină. Nimic nu era disonant în ambianţa teatrului, toţi trejenii din sală păreau nişte importante planete ce se mişcau pe nişte traiectorii importante, ţinute în mână de un zeu bucuros de perfecţiunea şi strălucirea creaţiei sale.

Fiecare personaj răsufla atmosfera aceasta.

— Unde ţi-ai parcat maşina? întrebă un om înalt şi vânjos pe unul mic şi negricios cu părul creţ, care tocmai ducea la buze ţigara.

— Lângă măcelărie, îi arătă cu capul într-o parte oarecare, trăgând din ţigară în acelaşi moment. Trebuie să-i iau benzină.

— Ai reparat-o? continuă înaltul scuipând expert în scrumiera-scuipătoare nichelată, umplută pe jumătate cu nisip.

— De unde atâţia bani? făcu imperturbabil negriciosul. Ce zici de piesă?

— Omul e deştept, nimic de zis, admise lunganul jucându-se în buzunarul pantalonilor cu ceva metalic, chei sau bani, referindu-se la actorul principal sau la regizor.

— Cine? surprinse fin şoferul. Regizorul, sau actorul principal?

— Autorul, fireşte, veni prompt răspunsul celui lung.

— Dar ce părere ai de joc? Un perfect joc de scenă, nu? insistă şoferul, de parcă ar fi avut vreo rudă prin distribuţie. Repezi fumul spre tavan, neîncetând să-l privească pe lungan.

Femeia foarte bine făcută, cu un decolteu apetisant, bine fardată, şi însoţită de un bărbat solid şi tuns scurt – inginerul-şef al Întreprinderii de Recondiţionat Carcase – spuse cu glas plăcut:

— Nu, draga mea, eu îţi spun precis, este o piesă politică. Tu ce spui, dragă? îl apucă ea de braţ pe soţul ei.

— Draga mea, mesajul e, după părerea mea, clar, mă rog, destul de clar, deşi, după cum spui tu, bătaia e într-adevăr politică.

— Nuu? prelungi femeia privindu-l, bucuroasă de potrivire.

— Oricum, autorul trebuie să fie un om foarte inteligent, observă cealaltă femeie, ca să nu piardă teren de discuţie.

— Fără îndoială, fără îndoială! fură de acord primii soţi dând amândoi din cap. Mai ales în comparaţie cu celelalte piese pe care le-am văzut, e ceva!

— Tu ai terminat carcasa pe care ai avut-o de reparat pentru astăzi, nu-i aşa? întrebă deodată inginerul.

— Da, desigur, chiar dumneavoastră mi-aţi spus că am lucrat-o fin, artistic.

— Aha, da, acum îmi amintesc, te-am întrebat pur şi simplu fiindcă am avut pentru o clipă senzaţia că ar fi altcineva căruia azi nu i-a reuşit ultimul cordon de sudură, şi de asta, mă scuzi...

— Nu face nimic, se apără celălalt, nu trebuie să vă scuzaţi, e drept, uneori însă carcasele sunt atât de deformate, încât nici mie nu prea îmi ies foarte artistic adică, toate cordoanele de sudură.

Cele două femei adoptară imediat masca de seară. Asemenea discuţii...

— Mă obsedează ceva, făcu neatent inginerul, pironindu-şi privirile pe ceasul mare din hol.

— Ce anume, dragă? tot carcasele alea? îl întrebă soţia netezindu-şi cu palma nişte cute iluzorii.

— Acum nu e vorba de carcase, draga mea, şopti el tăios, aproape ciupind-o de braţ.

— Atunci, de ce, nu mai înţeleg nimic, toată ziua vorbeşti de carcasele tale nenorocite...

Cealaltă pereche se cam jenase şi dădea să se îndepărteze discret.

— Măcar aici să vorbim despre artă, despre teatru, despre piesă!

— Ai dreptate, draga mea, ai perfectă dreptate, iartă-mă! Unde vă duceţi? făcu el spre celălalt cuplu care deja ajunsese la vreo cinci metri.

— Aa, păi, intram tocmai...

— Să mai stăm un pic, mai e timp, vorbi inginerul rotindu-şi privirile peste tot, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva.

Femeia lui observă, dar tăcu. Preferă să le zâmbească celor doi, privea şi la bărbaţii care o fixau din întâmplare. Inginerul căuta într-una. Tocmai când

al doilea cuplu recuperase cei cinci metri, el vorbi deodată foarte tare, peste capul lor:

— Ai citit în ziar despre accidentul acela din Bucureşti? întrebă el sec pe maistrul Iordache, care tocmai se apropiase să-l salute respectuos.

— Bună seara, tovarăşe inginer.

— Bună seara, ai citit? insistă el în ciuda tuturor regulilor.

— Nu, despre ce accident e vorba?

Inginerul încercă să facă prezentările, dar eşuă.

— Vă cunoaşteţi, nu? El este Iordache, un om din subordinea mea.

— Sărut mâna, vă salut, se înclină el mai întâi spre femei, apoi spre însoţitorul celei de-a doua femei care îi şi întinsese mâna pentru a face precum spusese. Maistrul se întoarse brusc spre inginer după aceste convenienţe frugale, aşa încât nu remarcă, dar mica scenă penibilă nu fu observată.

— Avem ceva de discutat împreună, hotărî nerăbdător inginerul, şi, azvârlind „ne scuzaţi", se smulse de lângă soţia lui şi împreună cu maistrul se îndreptă spre ieşire.

— Ce l-a găsit, doamne sfinte?

— Eh, probleme de serviciu, dragă, parcă nu ştii?

— Ba da, ba da, mi-a făcut capul calendar, dar, acum, n-ai observat, n-aţi observat că părea răvăşit, nu vi s-a părut?...

— Parcă, spuse celălalt om brusc.

— Parcă, şi mie, palid, ceva-ceva, vorbea de un accident, strecură repede femeia a doua, şi soţia inginerului păru că-şi aminteşte un lucru.

— De vreo săptămână doarme agitat, vorbeşte în somn, spune „porcii, porci... tuburi de oxigen... telefon... accident", nu ştiu ce să mai cred? Munca la întreprindere îl oboseşte peste măsură. E obsedat de ascendenţa indiciilor de plan.

— Şi-al meu e obsedat de asta, o linişti a doua femeie, privindu-şi soţul care de data asta nu se mai simţea penibil. Cu o superbă ignoranţă, soţia inginerului-şef merse mai departe:

— ... munceşte prea mult, i-am spus-o, zice, „munca înseamnă efort faţă de efortul de dinainte, şi de aici survine ascendenţa indicilor de plan, draga mea!" Nu mai începe odată actul doi?

Nerăbdarea femeii numărul unu a întreprinderii îi curentă parcă pe ceilalţi.

— Cum, chiar crezi că mai urmează încă un act?

— De ce nu? făcu ea, natural, obişnuită. Un asemenea act nu se poate să nu aibă urmări, ce zici, clipi ea din ochi spre cuplu, zâmbind imediat toţi trei de spiritul făcut. Se mai destinseră. Apoi, devenind brusc serioasă: Eu rămân

la părerea mea, că piesa asta reprezintă un evident caracter politic, şi când am spus adineaori că nu se poate să nu aibă urmări, nu ştiu, zău, dacă nu m-am gândit şi la asta, oricât ar zice soţul meu aşa şi pe dincolo!

Râseră iarăşi cu toţii, în timp ce pâlcuri de oameni se îndreptau deja spre sală.

— Intrăm? propuse bărbatul al doilea, privind mai întâi decolteul, apoi pe soţia sa.

Cei doi străbătură cu pas întins şi egal holul şi ieşiră curând din clădirea teatrului. Se îndreptară spre colţul clădirii, mai la feréală de lumina reflectoarelor. Inginerul se opri şi spuse direct:

— Eşti vinovat împreună cu alţii de accidentul care s-a produs în Bucureşti. Poftim ziarul, poţi să-l păstrezi, îi înmână inginerul-şef un ziar împăturit, pe care până atunci îl ţinuse ascuns în buzunarul costumului. Iordache întinse după el, perplex, o mână.

— Dar... schiţă maistrul o împotrivire. Inginerul trecu mai departe, preocupat, fără să-l lase pe maistru să vorbească.

— Ştii că au murit şapte persoane? Poate doar să ai norocul ca vina să fie uniform împărţită între voi, cei direct responsabili de acest accident oribil. Maistrului îi pierise graiul. Aproape îi venea să plângă. Inginerului îi fu milă şi căută să-i explice câte ceva, înaintea începerii acţiunii oficiale.

— Totul s-a întâmplat datorită comenzii tale telefonice, telefonista a fost martoră, a depus împotriva ta, continuă cu voce joasă inginerul, lămurindu-l în câteva cuvinte că la Bucureşti acţiunea se pornise şi că din zi în zi aveau să vină şi la Trejea experţi. Acum părea speriat şi inginerul-şef, dar maistrul era el însuşi prea speriat ca să mai observe acest lucru. Iordache se bâţâia pierdut, privind şi el, speriat în jur. S-ar fi putut spune că îi înspăimânta întunericul, ca pe copiii mici.

— Asta e, trase linie inginerul-şef privindu-l cu milă. Cearcănele erau grotesc amplificate de noapte.

Maistrul continua bâţâitul de pe un picior pe altul ca un copii care ar fi aşteptat din clipă în clipă să se scape pe el. Îngăimă:

— Bine, dar tovarăşul inginer m-a rugat!

— Nu ştii nimic despre responsabilitate, spune, ştii? îl dojeni inginerul-şef, lăţindu-şi gura.

— Vorbiţi puţin ciudat, nu vă prea înţeleg, sunt atât de răvăşit, nu ştiu, nu ştiu pur şi simplu ce să mă fac, spuse el în prostie, căutând să citească ziarul pe întuneric, înclinându-l pe toate părţile, în toate unghiurile. Ştiu numai că nu sunt vinovat, mai adăugă, renunţând la încercări.

— De unde ştii? îl întrebă inginerul făcând o grimasă conturată mult mai mult de luminile bulevardului. Poate să spună cineva? Poate să depună cineva pentru tine? Vreau să spun, în favoarea ta?

Un ciob de speranţă licări în lacrimile celuilalt.

— Prisecaru! L-am luat special cu mine, ca să fie martor că am îndeplinit rugămintea tovarăşului inginer.

— Aha! Care va să zică recunoşti că a fost o rugăminte, şi nicidecum ceva oficial? Iar în cazul ăsta, Prisecaru îţi poate fi martor, dar nicidecum în favoarea ta, urmă triumfător inginerul-şef punându-i mâna pe umăr. Gestul îl cocoşă pe maistru. Înţelegi? O rugăminte. Atât şi nimic mai mult. Ea are statut neoficial, în timp ce telefonista şi Prisecaru...

— Înţeleg, tovarăşe inginer, înţeleg, consimţi moale maistrul, privind pierdut în lungul drumului.

— Aşa, făcu nerăbdător inginerul, frecându-şi palmele. Mâine-poimâine, săptămâna asta, s-ar putea să vină cineva în anchetă. Zic să fii calm şi să spui adevărul. Bun. Acum hai să mergem.

— Unde? întrebă Iordache vârându-şi ziarul în buzunar.

— Cum unde? Începe actul doi, dacă n-o fi şi început. Haide, hai. Ştii, făcu aproape vesel în timp ce urcau scările de la intrare, acum mă simt mai uşurat. Claritatea situaţiilor mă bucură întotdeauna. Asta îţi asigură dintr-odată libertate nelimitată de acţiune, nu-i aşa?

Ce pierdea dacă nu-i mai ţinea isonul, se gândi prosteşte maistrul, dar inerţia îndelungatei lui cariere îi dictă neabătut:

— Fără îndoială că aveţi dreptate, vorbi maşinal maistrul, continuând să meargă după inginer ca tras de sfoară. Mâine mai viu la lucru?

— Cum, ce fel de vorbă e asta? se încruntă inginerul împingând uşa de sticlă şi ajungând în mulţimea ce se foia pe culoar, sigur că da, totul e normal, se desfăşoară normal, absolut normal, până în clipa în care cineva sau ceva de la o organizaţie competentă vine, şi în urma expertizelor consideră – juridic – să te scoată din procesul de producţie.

Intră şi Iordache. Vacarmul îl asurzi, năpustindu-se asupra lui ca un gaz de luptă, mai greu decât fumul ce plutea în pânze străvezii sub tavanul fumoarului.

— Se pare că actul doi încă nu a început, adăugă în subsidiar inginerul lungindu-şi gâtul peste mulţime, să vadă cum era situaţia.

XII

Emil Donose era întrucâtva emoţionat, se plimba dintr-un colţ al camerei în celălalt, privindu-şi din când în când, plin de încântare, diploma. „În urma Examenului de Stat, absolventul Donose Emil este declarat subinginer, media 7,99”. Sus în dreapta, fotografia lui zâmbitoare, fiind parcă sigură mai dinainte de trecerea cu bine a Examenului de Stat. Donose apucă diploma cu grijă, o puse în dosar şi pe acesta îl vârî în servietă. Tocmai atunci intră gazda, o femeie între două vârste, încă bine. Împrăştia în jurul persoanei ei un anumit iz profesoral.

— Tinere, sper să te simţi bine la noi, vreau să spun, în oraş, apăsă ea pe cuvântul oraş şi-şi strânse mai bine capotul gris-albăstrui, cu revere late de atlas maro.

— Da, mulţumesc, şi eu sper, de altfel sunt convins...

— Ţi-ai făcut formele de angajare? întrebă femeia cântărind încă o dată lucrurile puţine ale proaspătului chiriaş.

— Da, desigur, se grăbi acesta să răspundă, încă de dimineaţă, desigur, făcu Donose, aşezându-se în sfârşit, mirat de întrebare, doar erau la prânz acum.

— Pot să-ţi aduc mâncarea acum? Ştii, la noi se ia masa de prânz la ora unu fix.

— Da, dacă nu vă deranjez, chiar mi-e foame, am umblat azi...

Se auzi sunând telefonul şi femeia se scuză:

— Numai o clipă, să văd cine e...

— Da, vă rog, făcu distrat Emil Donose sărind de pe scaun şi aplecându-se asupra valizei deschise în care se aflau o pijama, două săpunuri, maşina de ras, cărţi şi alte efecte personale.

Femeia se întoarse numaidecât lăsând uşa deschisă. Emil tocmai aranja câteva cărţi pe tăblia noptierei.

— E pentru dumneavoastră, anunţă sec gazda.

Donose rămase năucit un timp. Cine putea să ştie deocamdată unde a găsit el gazdă, şi să mai şi afle numărul de telefon? Rămase aşa câteva clipe, privind-o atent pe gazdă, care aştepta, se vede, ceva.

— Nu răspundeţi? V-am spus, e pentru dumneavoastră, de la întreprindere...

— De la întreprindere? ieşi din nemişcare, în sfârşit, Donose, explicându-şi de data asta totul, luminându-se. Ah, da, desigur în legătură cu angajarea, dar ce mai creiere organizatorice, astea da creiere organizatorice, ce capete, nimic nu le scapă, cum au aflat aşa de repede unde sunt? vorbi el în drum spre aparat, întorcându-şi capul doar pentru a o privi pe gazda care îl urma,

conducându-l spre apartamentul ei. Femeia fu bucuroasă că poate să dea nişte informaţii noului ei chiriaş.

— Trebuie să ştiţi că sistemul de relaţii din oraşul nostru este absolut, întări ea trăgând uşa în urma lor. Emil dădu politicos din cap şi apucă receptorul.

— Alo? Da. La telefon Donose. Emil Donose, da. Da. De dimineaţă, pe la opt, opt şi jumătate. Da, da, tovarăşul inginer Klapp, cum, chiar dumneavoastră? Bună ziua, tovarăşe inginer.

Femeia îl studia nemişcată, cu braţele încrucişate sub ţâţele obosite. Faţa lui Donose, uitându-se distrat pe pereţi, încetase să mai exprime uimire, pur şi simplu zâmbea. Gazda îl auzi:

— Cum, veniţi dumneavoastră aici?! Să discutăm? Păi aş putea să vin eu pe la întreprindere, de ce să vă mai deranjaţi dumneavoastră, aş putea să trec cu pe la dumneavoastră, aş putea să trec eu pe acolo, sunt, ce-i drept, cam obosit, dar... Bun, bun, atunci... Vă aştept. Da, sigur. Cum, cum o să plec? Nu! Sigur. Da, vă aştept. La revedere, să trăiţi! „Drace! Organizare, nu glumă. Miros că or să mă muncească ăştia ca pe un câine", cugetă Emil Donose.

— Mâncăm? propuse femeia trăgând un scaun de sub masă, necontenind să-l privească pe proaspătul subinginer.

— Da, desigur, dacă nu vă deranjez, spuse el şi se aşeză. Apoi adăugă:

— Mulţumesc pentru telefon.

— N-aveţi pentru ce.

— Aţi auzit? întrebă el tare, femeia ieşise în hol după oala de supă, vine la noi inginerul Klapp...

— Inginerul Klapp? se auzi de pe hol. Fu rândul femeii să se mire.

— Da, vrea să discutăm nu ştiu ce lucruri în legătură cu angajarea mea.

Femeia reveni cu o oală mare, plină cu supă de găină.

— Trebuie să fie ceva foarte important şi urgent dacă a ţinut să vorbiţi atât de repede, spuse femeia turnând în farfuriile deja pregătite.

— Soţul dumneavoastră nu vine să mănânce? întrebă Donose aşezându-şi tacâmurile.

— Nu, citeşte nişte referate tehnice. Are mult de lucru. Întotdeauna are mult de lucru. Mănâncă mai târziu.

— Are mult de lucru, observă neutru Emil trăgându-şi mai bine scaunul sub el şi începând să mănânce. Klapp ăsta nu menajează pe nimeni, e o întreprindere serioasă.

— Da, poftă bună, spuse gazda aşezându-se şi ea.

— Mulţumesc la fel, poftă bună! îşi aminti Donose răsturnând sare de un vârf de cuţit în supă. La dumneavoastră, aici, lucrurile par să meargă foarte organizat, observă el din nou.

— Într-adevăr, şi asta datorită simplităţilor acţiunilor. La noi existenţa este polarizată între întreprindere şi teatru.

— Înţeleg, dădu din cap politicos Emil Donose. Adineaori vorbeaţi despre nişte relaţii, adineaori, când vorbeam la telefon cu inginerul Klapp, este vorba cumva despre relaţiile de producţie, sau... o altă categorie? îşi aminti cu fineţe Donose, cântărind în mână lingura şi privind-o fix pe gazdă.

Aceasta nu arătă câtuşi de puţin intenţia de a ascunde ceva.

— Exact, este exact, mă refeream adineaori la relaţiile de producţie, natural..., în ceea ce priveşte munca şi distracţia, este un echilibru plăcut, să ştiţi, de altfel o să vă convingeţi personal de asta cât timp veţi sta în oraşul nostru.

— Nu ştiu, o să văd, o să mai văd, m-a impresionat plăcut, ce-i drept, solicitudinea şi înţelegerea oamenilor.

— Noile relaţii de producţie, tinere! se auzi deodată un glas dinspre sufragerie.

— Tocmai asta îi spusesem şi eu, relaţii de producţie, sublinie femeia.

— Taci, făcu scurt bărbatul nou venit apropiindu-se.

Emil întoarse capul şi dădu să se ridice.

— Nu, nu te deranja, făcu omul abia intrat. Poftă bună!

— Mulţumesc, se înclină puţin Donose, atât cât îi permitea masa, intuind o discuţie cu noul venit.

— Matei, el e noul venit, un tânăr care s-a angajat la întreprindere, vine de la Bucureşti, debită repede femeia. Nu mănânci?

Noul venit nu răspunse, era solid, părea un fost boxer ieşit la pensie, purta un halat de casă din molton roşcat şi avea sub braţ un teanc de dosare cu coperţile acoperite de cifre şi ştersături. Continuă, neluând în seamă întrebarea soţiei.

— Ca întotdeauna în relaţiile cu oamenii, trebuie să fii atent, trebuie să ai tact. Şi tactul nu s-ar zice că e o caracteristică a simplităţii. Totuşi, levitaţia asta, plutirea aceasta între două coordonate este destul de paşnică, e bine, încă e bine...

După aceste vorbe, omul în halat de molton îl ignoră complet pe Donose, care îl ascultase cuminte, fără să mestece sau să se joace cu tacâmurile din faţa sa. Era atent, încercase să fie atent la sensurile expuse atât de lapidar de soţul femeii ce luase masa cu el. Matei întrebă:

— Unde-i sticluţa cu cerneală? Am căutat-o peste tot.

— Vezi că e în birou, în primul sertar.

— În birou, în primul sertar? făcu nedumerit Matei trecându-şi teancurile de dosare dintr-o mână în alta. Bine, bun, mă duc să lucrez. Nu mi-e foame, mănânc mai încolo.

— Bine, spuse femeia, însoţindu-l cu privirea.

— Totul e să ai tact, să ai bunul simţ al măsurii lucrurilor, mai spuse Matei şi ieşi. Donose îl însoţi cu privirea până se închise uşa, apoi o întrebă pe femeie care între timp se apucase de mâncat:

— Nu vă supăraţi, sunteţi profesoară?

— Am fost, acum stau acasă, răspunse mâncând soţia lui Matei.

— Ştiţi... începu Donose cuprins brusc de o ciudată frenezie, se oprise din mâncat. Eu parcă nici nu am biografie. Eu aştept să încep viaţa, să încep cu datoria care de mâine va însemna întreprinderea, să...

Femeia îl întrerupse surâzând, după ce, un pic mai înainte, îl ascultase cu toată atenţia.

— Eşti foarte tânăr şi ţi se poate scuza entuziasmul, dar ceea ce tu numeşti datoria de mâine, care va însemna întreprinderea, ţin să te anunţ că ea nu există decât pentru cei care au un anume statut...

— Statut? Despre ce este vorba, sunteţi bună să-mi explicaţi? Eu am absolvit un institut, am o diplomă care îmi dă dreptul să-mi exercit profesia pentru care am fost pregătit, şi dorinţa de a face ceva, de a...

Femeia îl întrerupse din nou.

— Soţul meu, dacă ai avut răbdarea să-l asculţi, şi cred c-ai avut-o, vorbea adineaori despre tact, despre bun simţ. Mi se pare ciudat că mă întrebi de statut, pentru că am văzut că totuşi l-ai ascultat cu destulă atenţie pe Matei.

Dacă femeia făcea o astfel de legătură între statut şi bunul simţ, sau tactul despre care vorbise două fraze omul în molton roşu, ea trebuia să aibă dreptate.

— Mărturisesc că da, mereu ai câte ceva de învăţat, de la oricine, admise Emil Donose, puţin vexat de comportarea aproape misterioasă a gazdei. Mă iertaţi că îndrăznesc, dumneavoastră aveţi statut, dacă nu sunt indiscret?... întrebă Emil, convins de faptul că nu va obţine un răspuns concludent.

— E incert, dar faptul că lucrurile merg şi la birou şi acasă, şi pentru soţul meu şi pentru mine, şi la bine, şi la rău...

— Atunci? făcu victorios Donose, ducându-şi cu graţie medievală la buze un şerveţel cu brăduţi imprimaţi.

— Nu ştiu ce urmăreşti, dar să ştii că aici, la noi, la Trejea ca şi în oricare parte a lumii, timpul pune faptele unele lângă altele într-un alt fel.

— Un fel de altă rânduială, întrerupse nerăbdător bărbatul.

— Da, cam aşa ceva, şi treaba asta are o influenţă şi asupra noastră, să ştii. Emil dădu din cap, părând a fi înţeles, apoi, după ce sorbi din paharul cu apă două înghiţituri mici, întrebă:

— Vă referiţi de fapt la întâlnirea pe care o voi avea cu Klapp?

Fiecare nouă secundă petrecută în apartamentul acesta în care la urma urmei nici el nu ştia cât va mai rămâne îi întărea convingerea că nu se va plictisi, şi numai asta dacă ar fi fost şi tot ar fi fost de ajuns ca să fie mulţumit de repartiţie. Trejea era chiar un oraş, putuse să-şi dea seama de asta de cum descinsese, o nebulozitate inconfundabilă îl înconjura tot timpul: fărâme de idei disparate, ale lui sau ale altora, fărâme de acţiuni sau proiecte de acţiuni, sentimentele încă nu era cazul, totul forma globula semiobscură şi inconfundabilă a oraşului.

— Klapp?! se miră pe un ton înalt Matei care tocmai intrase. Sub braţ ducea acelaşi teanc de dosare.

— Da, Matei, se întoarse spre el gazda. Uitasem să-ţi spun, a telefonat Klapp, a spus că vine pe la noi. Pentru dânsul, mai zise ea şi arătă cu capul spre Donose care îi privea, aşteptând de fapt de la femeie răspunsul la ultima lui întrebare.

— Klapp vine pe la noi? o întrebă iarăşi omul, vârându-şi mâna în buzunar, nevenindu-i parcă să-şi creadă urechilor. Pentru dumneata? Ce să discute el cu dumneata?

— Cum „ce să discute cu dumneata?" El e noul angajat, îl mai lămuri o dată femeia privind când la unul, când la altul.

— Dumneata eşti noul angajat?

— Da, spuse simplu Emil Donose.

— Dumneata eşti inginer?

— Subinginer.

— Ce specialitate?

Când Emil Donose deschise gura să-i răspundă, sună soneria de la intrare.

— Trebuie să fie tovarăşul inginer Klapp, mă duc să-i deschid, spuse omul şi o porni repede spre antreu cu dosarele după el. Emil şi gazda auziră voci şi, după câteva clipe, în încăpere îşi făcu apariţia mai întâi Klapp, urmat de conţopistul care pur şi simplu radia de fericire.

— Marieta, ţipă bucuros Matei închizând uşa, uite cine a venit, tovarăşul inginer Klapp!

— Bună ziua, făcu scurt acesta, dozat afectat de exuberanţa bătrânului.

— Vai, domnul Klapp, făcu teatru femeia apropiindu-se de el.

Îi întinse mâna. Acesta i-o strânse tăcut. Emil Donose îl studia de jos pe noul venit, în timp ce soţul gazdei se tot învârtea pe lângă Klapp, de parcă ar fi dorit să-l ia pe palme şi să-l aşeze unde-i mai moale şi mai bine. Donose detesta felul ăsta de a fi, şi prin felul lui Matei de a se purta, el îi întări impresia cât se poate de proastă pe care soţul gazdei se grăbise s-o facă asupra subinginerului.

Emil făcuse deja cunoştinţă – deşi într-un cadru mai oficial, mai rece, în chiar dimineaţa zilei când fusese la întreprindere să se angajeze. Marieta ieşise după vişinată, pe masă mai erau încă cele două păhăruţe din care băuseră ea şi Donose, timp în care Klapp se aşezase şi vorbea ceva în şoaptă cu Matei, privind din când în când atent, spre Donose. Acesta ciupea din când în când din brânză, neîndrăznind să întrebe pentru ce anume venise Klapp, inginerul-şef, la el, pentru ce graba asta, interesul ăsta pe care aşa, de nicăieri, începuse să-l simtă în jurul său. Părea un fel de curiozitate forţată, dusă până la absurd.

Pe Klapp îl categorisise – facultatea îi formase deprinderea asta atât de utilă – din capul locului „un om calculat" şi, în virtutea acestui fapt, Klapp nu putuse să vină la el, şi încă atât de repede, decât numai pentru un motiv legat nu de dorinţa lui de a se vedea angajat mai curând, ci mai cu seamă legat de anumite interese foarte înalte ale însăşi întreprinderii, interese de care avea să fie pus în cunoştinţă cât de curând, aşa încât aştepta calm, stăpânit, zâmbea chiar, aşteptând. Faptul că ajunsese până în acest punct cu raţionamentul păru să-l mulţumească pe Emil Donose, căruia i se păru totuşi ceva nou în chiar modul său personal de a fi. Ar fi trebuit ca el, el, Emil Donose, proaspătul absolvent al facultăţii să întrebe: „Ce formalităţi trebuie să îndeplinesc, tovarăşe inginer?" sau „Cu ce vă pot ajuta?" sau alte şi alte variante. Totuşi, Emil Donose nu procedă aşa. Aştepta. Era în expectativă, îşi făcuse numai un raţionament oarecare şi aştepta. Atâta tot. Nu luase iniţiativa solicitând întrebarea – care oricum avea să-i fie pusă – prima întrebare, ci aştepta, pur şi simplu aştepta ca răspunsul să-l capete numai ca o verificare a raţionamentului său interior. Şi cu adevărat, felul ăsta de a acţiona era absolut nou pentru el, nu şi-l recunoştea. Vorba repezită a inginerului sc făcu auzită brusc:

— Dumneata, tovarăşe Emil Donose, vrei aşadar să te angajezi la noi, la Întreprinderea de Recondiţionat Carcase?

Aşa putea să înceapă totul, chiar şi un rechizitoriu.

— Cred că aici nu e vorba dacă vreau sau nu vreau, ci am primit repartiţia pentru această întreprindere, vorbi, tot atât de calm pe cât gândise, Emil Donose, dând la o parte tacâmurile, solniţa în forma de inimă şi firimiturile, punându-şi cu o greutate oarecare de-acuma mâinile pe masă.

— Da, aşa, îmi amintesc, îmi amintesc, ai avut un asemenea act când te-ai prezentat azi dimineaţă la birou.

Klapp făcu un gest care voia să însemne că e nevoit să admită toate prerogativele celuilalt, care, după felul în care începuse, părea cel puţin tot atât de stăpân pe situaţie ca şi el, Klapp. Inginerul spuse:

— Am să fiu scurt. Dumneata ştii, cred, ce înseamnă angajament politic, civic, cetăţenesc?

— Să zicem că da, ştiu, dar deocamdată eu am nevoie de angajamentul de fapt, pur lucrativ, la care îmi dă dreptul legea, ordinul de repartiţie semnat de decan şi de organizaţia de partid din facultate, pledă convins Emil Donose, ridicându-se pe la sfârşit în picioare.

— Dacă da, atunci trebuie să fii conştient de răspunderea pe care o porţi ca subinginer în colectivul de muncă, nu? speculă triumfător de data asta Klapp, ridicându-se şi el în picioare şi apropiindu-se de Emil. Erau aproape egali de înălţime şi semănau cu nişte curcani înfoiaţi. Gazdele se priveau mute, idolatrizând parcă elocvenţa şi impozanţa inginerului-şef al Întreprinderii de Recondiţionat Carcase. Donose fu plăcut gâdilat de echilibrul puterii şi îl privi câteva clipe zâmbind uşor, convins de capitalul argument pe care-l va invoca. Lăsă în mod special o pauză grea, după care vorbi rar:

— Tovarăşe inginer Klapp, dumneata uiţi consecvent un lucru esenţial, şi anume faptul că sunt subinginer, şi că o astfel de poziţie în ierarhia relaţiilor de producţie mă absolvă de o masivă răspundere politică, cerându-mi în schimb să mă ocup exclusiv de producţie, ceea ce vă aduc la cunoştinţă cu această ocazie că am de gând s-o fac, foarte serios. Cu resortul şi responsabilitatea de care vorbeaţi adineaori, vă ocupaţi dumneavoastră, inginerii. Eu sunt, dacă vreţi, un fel de „inginer tehnolog", „inginer de linie", „inginer de flux" sau cum vreţi să-i mai ziceţi, dar eu nu mă ocup – diploma mea nu-mi dă acest statut – decât de partea palpabilă a producţiei materiale, a întreprinderii vorbesc, mai adăugă el, neglijând încă din faşă orice eventuală remarcă. Se întinse chiar şi luă un fursec dintr-un coşuleţ de plastic.

— Ascultă, ce notă ai avut la filosofie, la ştiinţele sociale?...

— Zece, lătră trufaş Donose împrăştiind de pe buze un norişor alburiu de zahăr vanilat. Observase ironia din vorbele inginerului, dar nu dădea doi bani pe ea. Era un teribilism. Ştia că toţi inginerii fac câteodată aşa ceva, dar asta nu-i împiedică deloc ca în meserie să nu fie buni. Inginerul păru mai degrabă că-l lasă să-şi termine ideea, decât că n-ar mai fi fost în stare să aducă el însuşi vreo obiecţie. Se făcu linişte. Se puteau auzi ciocanele pneumatice afară şi fursecul rupându-se în gura subinginerului, care, între timp, se apropiase de fereastră şi privea distrat afară.

— Atitudinea ta îmi place, mărturisesc. E a unui om sincer, sigur pe el, responsabil, conştient. Vei suporta bine procesul.

Donose pivotă în jurul axei.

— Procesul? se opri el din mestecat, privindu-i pe toţi trei ca pe nişte complici, pentru moment rămânând blocat. Procesul? repetă el, uluit abia acum. Ce proces? De producţie? De producţie, nu? Nu, nu, ce proces, al cui, pentru cine?

Abia acum era dezorientat. Îşi plimbă privirile când la unul când la celălalt, cerând explicaţii. Matei se ridicase şi îşi aranja sub braţ, cu foşnete, dosarele. Marieta îi privea pe toţi cu un aer domestic.

— Ce proces? insistă Donose apropiindu-se din nou de Klapp care-l fixa cu nişte ochi nemişcaţi în care puteai desluşi fără prea mare greutate mulţumirea datoriei împlinite. Emil puse cu încetinitorul pe masă jumătatea de fursec rămasă, în care se mai vedeau urmele incisivilor săi şi se apropie mai mult de inginer, scuturându-se pe mâini ca şi cum s-ar fi pregătit să-l pocnească.

— Ce proces? mai întrebă el o dată, încet, atât de încet, încât toţi îşi încordează auzul la maximum ca să priceapă ce spune.

— Şi dumneata eşti implicat, răspunse defazat şi lat inginerul, şi în tonul lui suspenda ceva conclusiv. Îşi turnă puţină apă într-un pahar cu urme de grăsime.

— Implicat? Dar pentru ce, nici măcar n-am fost încă angajat complet, vorbi el privind cana din care inginerul îşi turnase apa.

— Bun, să zicem. Şi ce se întâmplă, ce s-a întâmplat? întrebă Donose liniştit, nedezlipindu-şi privirile de inginerul-şef.

— Nimic. Te-ai angajat, nu-i aşa? făcu inginerul altă mutare pe care părea că nu doreşte nici măcar s-o ţină ascunsă.

— Da. Azi dimineaţă, se miră un pic Emil, remarcând bine sâcâitoarele repetări ale chiar formelor de interogatoriu. Începuse să i se facă scârbă. Şi apoi, şi vestea asta, care pe un altul mai slab de înger l-ar fi putut înnebuni tocmai fiindcă ea era spusă atât de serios şi cu atâta convingere, trebuia să fi trecut prin mai multe etaje ale angrenajului întreprinderii, înainte de a ajunge la el. Era „uns" rotiţă în angrenaj? Asta era iniţierea, iar una din condiţiile ritualului era tocmai atmosfera de mister? El, Emil Donose, nu era cel din urmă vinovat de accident. Era totuşi subinginer, şi în cazul în care ar fi fost angajat – şi fusese angajat dimineaţă – ar fi avut în subordine o mică grupă de lucru, teren cât se poate de potrivit pentru propagarea mai departe a acuzaţiei, pentru că oricum, o legătură trebuia să existe, doar pentru acest lucru se afla inginerul-şef Klapp în faţa lui. Acum subinginerul începu chiar să-i dea dreptate inginerului în ceea ce priveşte acuzaţia – el ştia în subsidiar că şi inginerul trebuia să fie vinovat, lanţul cauzal închizându-se astfel de o manieră simplă şi naturală. Subinginerul o ţinea pentru el.

Începuse să-l privească pe Klapp cu un diafan aer camaraderesc. Inginerul remarcă asta numaidecât, şi se pare că nu numai el, căci se murmură un pic.

— Bine, mâine te prezinţi la slujbă.

Donose zâmbi recunoscător şi observă:

— ... şi peste cincisprezece zile se primeşte remuneraţia?

— Exact, îl privi fericit inginerul-şef Klapp, de parcă întrebarea subinginerului i-ar fi relevat dintr-odată capacitatea acestuia de înţelegere la indiferent ce, chiar şi la propria acuzare. Aşa om, mai da. Inginerul-şef urmă mulţumit:

— Ce categorie de încadrare ai?

— Sunt subinginer.

— Căsătorit?

— Necăsătorit.

— Vei sta aici, nu-i aşa? ceru el gazdei aprobarea din ochi.

— Da, aşa intenţionez, se uită şi Donose la gazdă pentru acelaşi lucru.

— Bun. Bun, făcu din ce în ce mai mulţumit inginerul Klapp. Vei fi repartizat pe fluxul tehnologic ca subinginer de linie la remanierile farurilor. Asta înseamnă o mie şase sute de lei.

— Şi ulterior? licită mai departe subinginerul, mulţumit parcă şi el de calitatea noilor relaţii de producţie ce se statorniciseră între şef şi el.

— Nu ştiu, vom vedea, vom vedea.

XIII

În cabina operatorilor, dincolo de geamurile duble, plutea o lumină albăstruie. Două umbre se agitau îndărătul lor.

Primul maşinist se apropie de cel de-al doilea şi-i spuse răstit:

— Să mergem! Se-mpute treaba, isprăveşte mai iute şi haidem, încă nu s-au dezmeticit. Haide odată!

— Stai aşa, mai am puţin de aranjat, făcu speriat al doilea uitându-se, din acţiune, după tocul de ochelari afişat undeva pe pupitru. Haidem, făcu el în sfârşit, înşfăcându-şi ochelarii. Ai stins luminile? întrebă deodată, privindu-l pe celălalt cu spaimă.

— Dă-le dracului, ce treabă avem noi? Noi am pus cortina, ne-am făcut slujba, ce ne mai interesează? Lasă-le şi haide odată că ne aşteaptă băiatul ăla jos cu maşina.

— Bine, bine, fie.

Coborâră în tăcere. Ajunseră într-un gang de la subsol. Parcurseseră în linişte jumătate din culoar, când auziră larmă în spatele lor.

— Uite-i!

— Uite-i! făcu un spectator fanatizat de ură, cu ochii căscaţi ca ai melcilor. Se năpustiră.

— Ne-au văzut! şuieră primul maşinist. Iute! mai spuse şi o luară la goană spre celălalt capăt al culoarului. Culoarul era îngust şi se cam loveau de ziduri. Când se văzură în sfârşit afară din teatru, cei doi maşinişti răsuflară uşuraţi, dar numai o clipă. În următoarea se repeziră spre autoduba utilitară, o maşină de culoare portocalie, care îi aştepta cu şoferul citind ziarul local la lumina plafonierei. Pe maşină scria cu litere albe Institutul de Calcul şi Cibernetica Construcţiilor.

— Gata, aţi şi terminat? întrebă el împăturind repede ziarul şi ocupându-se de maşină.

— Da. Dă-i bătaie! Fanaticii ăia ar fi în stare de orice.

— Ei, cum a ieşit? se interesă şoferul manevrând duba pe o străduţă întunecoasă. Cei doi maşinişti se priviră calm şi primul din ei vorbi:

— Cortina a ieşit excelent, dar lumea...

— Publicul, introduse preţios al doilea maşinist.

— Da, da, publicul se aştepta la un al treilea şi decisiv act. Presupun.

— Eu unul sunt convins că piesa a prins, nu crezi? Asemenea efect mai rar, de ce nu recunoşti?

— Aşa-i, aşa-i, aprobă primul maşinist apucând ziarul, cui i-ar fi trecut prin minte?

— Important este că instituţia noastră şi-a făcut straşnic datoria. Efectele artistice nu ne interesează, ele ţin de o altă competenţă, dar colaborarea, trebuie să recunoşti că a fost fructuoasă. Să vezi cu ce mai poftă de muncă se vor duce mâine oamenii la întreprindere. Şoferul vorbise calm, privind numai în faţă, de parcă ar fi monologat. Primul maşinist citea ziarul, iar al doilea se uita ba pe fereastră, ba prin maşină.

— Fata mea vrea să se facă actriţă la Teatrul de Comedie, spuse drept, în continuare, şoferul. Nu-i surâde viaţa în întreprindere. Ea vrea să facă artă, aşa zice. Foarte bine, treaba ei, dac-o putea n-are decât să facă, eu n-o opresc. Trebuie şi asta, nu?

— Eu pe a mea vreau s-o fac pianistă, mărturisi exact pe acelaşi ton maşinistul al doilea, în timp ce primul continua liniştit lectura gazetei.

— A ieşit un spectacol bun, nu? se interesă iar şoferul. Apoi adăugă, cu anumite nuanţe: Premieră...

— Da, era cât pe ce să ieşim ciomăgiţi...

— ...sau poate chiar linşaţi, cine ştie, completă pe neaşteptate primul maşinist împăturind tacticos ziarul şi aruncându-l în spate.

— Zău? nu-i veni să creadă şoferului, ia te uită, dom'le, ce chestie, zău aşa! Auzi, ciomăgeală, şi se mai spune că suntem un oraş civilizat.

— Civilizaţi pe dracu', boscorodi cu bărbia în piept primul maşinist, obosit.

— Ei, om fi noi civilizaţi, nu zic ba, dar omul tot se enervează, asta e indiferent de civilizaţie. Ce vină avem noi?! Aşa e, n-aveau de unde să ştie că noi n-avem nicio vină. Ne-am făcut slujba pentru care suntem plătiţi.

— Plătiţi pe dracu', boscorodi iarăşi primul maşinist.

Maşina ajunse în dreptul unei clădiri mari, întunecate. Opri. Cei trei coborâră. Şoferul blocă uşile, se asigură că le-a blocat şi apoi dispărură cu toţii înăuntru.

XIV

Atelierul de montat drugi din cadrul Întreprinderii de Recondiţionat Carcase din Trejea era a patra clădire cum intrai pe dreapta. Acolo lucrau Nicolae Pleşa şi Ion Botezatu, muncitori în subordinea directă a noului subinginer angajat, Emil Donose.

Un dulap de tablă pe care stătea desenat cu cretă, în manieră naivă, un nud, iar în cealaltă parte a dulapului era scris pronosticul atelierului pentru săptămâna în curs. Sus, cinci oberlihturi pentru ventilaţie tehnologică mai degrabă decât pentru luminat, o gură de aer cu un ventilator pus pe turaţie minimă, apoi trei bancuri de lăcătuşerie grea, două capre de oţel, şi, lipit de perete, în faţa bancurilor, un rastel cu trei niveluri, „biblioteca", plin cu profiluri şi ţagle, raşpele şi liniare, baroase şi altă sculărie grea.

Totul era iluminat, fie zi, fie noapte, cu opt neoane jegoase de fumul sudurilor. Trusoul era completat de un polizor electric normal aşezat chiar lângă uşa dublă, din tablă de trei, şi o chiuvetă fără oglindă. În decorul acesta nimeri Emil Donose pentru a comunica muncitorilor săi noile planuri de producţie pe săptămâna respectivă. Tot atelierul nu discuta decât noua promovare a tânărului şi capabilului subinginer.

— Auzi la el – „Noi purtăm ştafeta, cum vreţi s-o purtăm, cu cinste sau cu ruşine?" Şi bagabondu' ăla de Ţuţu, din spate, „Oricum" auzi la el, se hlizi Ion într-o mică pauză. Băi, Nicule, făcu el serios, eu m-am cam plictisit de lozinci. Să facă şi el ceva pentru muncitorii lui, ceva acolo, cât de mic, cum de exemplu aş lua eu creta asta şi aş muta-o de icişa, icişa. Practic. Concret îmi trebuie. Nu teoretic, că cu teoria n-am făcut nimic. Câte bilete a luat anu' ăsta la băi pentru echipa lui? A, da' stai că e nou. Şi ăştia cu maşinile se ciocnesc şi iar se ciocnesc...

— Nene, ascultă-mă, bre, pe mine, mie nu-mi trebuie mult ca să-mi dau seama dacă un om e spirt. Ei, îţi spui io, că e spirt, ăsta e spirt. Alcool etilic. 98 de grade, dom'le. Îşi pune şi el pielea în saramură, nu poţi să zici că nu e aşa, şi e bun meseriaş, mă nea Ioane, ce ştie omu' ştie, e bunul lui, poţi să zici că nu e aşa? Hai, spune drept dacă e aşa sau nu e aşa!

— Deh!

— Apăi vezi.

Se crăpă uşa atelierului de montat drugi şi cei doi săriră cât ai clipi, ca fripţi cu suflaiul. Imediat fură călare pe carcasă, mai exact pe drug. Uşa se crăpase de tot şi îşi făcu apariţia un tip într-un halat, care ducea sub braţ nişte file între cartoane lucioase.

— Ce, băi, vă speriarăţi? Crezurăţi că-i dom subinginer. Vedeţi că mişună p'aciia. Nu-l enervaţi că e cătrănit săracul, are necazuri.

Cordul celor doi îşi regularizează bătăile în jurul unor valori rezonabile.

— Ptiu! Ne-ai speriat.

Îi speriase tov. Duică, un propagandist pe cât de popular pe atât de subtil şi eficient. Trebuia să treacă ceva timp ca să-i descoperi a doua calitate, pentru că prima sărea în ochi. Era în stare să-ţi vorbească şi în dialect ca să te cucerească. Era un cuceritor de prima clasă. Cu el nu te simţeai în corner.

— Hai, vedeţi-vă de treabă, că vine, mai spuse el şi plimbă mai departe importantele file. În realitate.

— Merg şi eu până la toaletă.

— Hai, că parcă am şi eu nevoie, spuse al doilea.

Esenţialul era ca la demonstraţie: să fie cât mai mulţi şi să se meargă cât mai grupat; o masă nu-ţi sare în ochi tot atât de tare ca o individualitate. Şi niciunul nu era individualist. Îi unea pe toţi cantina întreprinderii şi ratele care-i duceau până în centru.

Ion studie o vreme hârtiile prinse în bolduri, şi conchise mormăit:

— Plătesc amenda şi nu mă duc. Se dezlipi de avizier şi intră îngândurat în holul ce dădea spre hală. Nicolae termină şi el, ieşi din toaletă încheindu-se la şliţ şi luă drumul halei.

Alţi muncitori ce urcau scara spre toaletă sau spre serviciul „Personal" se opreau din obişnuinţă la avizierul unde se putea citi: „Toţi bărbaţii sub 40 de ani sunt invitaţi să-şi facă analiza sângelui şi examenul radiologic pulmonar până la data de douăzeci şi cinci ale lunii curente". Semnat, Direcţiunea.

După câţiva metri, Nicu şi Ion se întâlniră cu Emil Donose. Primii coborau, ultimul urca scările spre „Personal" sau toaletă.

— Bună ziua, dom' inginer.

— Bună, Ioane, salut, măi Nicule, ce-i cu tine, te văd necăjit, observă el pe primul.

— Ei, nu e chiar aşa, auzii că dumneavoastră avurăţi necazuri.

— Da, nişte încurcături afurisite pe la Bucureşti, fâţ încolo, fâţ încoace, m-au înnebunit, nu alta.

— În legătură cu străinătatea?

— Ce străinătate?! A căzut afacerea aia, acu m-au găsit că-s băgat într-o belea mare, o porcărie, ce mai!

— Îmi pare rău, nu găsi altceva să spună muncitorul.

— Dar, tu, ce nu-ţi convine? Te văd abătut...

— Ne invită la analize, şi eu nu suport analizele, zise el arătând spre avizier. Dar un bilet la băi tot aş lua, dacă vreţi dumneavoastră...

— Bine, treci pe la mine peste o jumătate de oră, bâigui subinginerul şi dispăru în sus, pe scări.

— Ai văzut ce palid era, săracul? observă muncitorul N. Pleşa.

— Auzişi că pleacă la specializare la Oxford? schimbă celălalt placa. Ion mergea pe partea lui; are şi formele făcute, paşaportul, tot în regulă, numai biletele de avion mai lipsesc. Origine sănătoasă, bun, bun. Când or să vină de acolo poate or să-l facă subinginer-şef...

— ...ce, „poate", sigur! Eu cred chiar că or să-l ungă inginer în locul lui Klapp. Ţie ţi-au mai dat bilet la băi anul ăsta? Pleşa păstrase distanţă la dialogul lui Ion cu subinginerul Donose.

— Nu auzişi că-mi spuse să dau pe la el când ne-ntâlnirăm? Nicule, eu nu cred c-am să mor din cauza blestematei ăsteia de şira spinării a mea, ci din cauza asta, care-ţi spusei. Şi se ciocăni în cap cu arătătorul drept. Îţi spui eu, urmă el convins, congestie cerebrală! N-ar trebui să-mi pun atât de mult mintea la contribuţie.

— Deh, spuse celălalt, şi se apucară amândoi de lucru la o bucată de fier de două tone ce semăna foarte bine cu un exponat din Guggenheim Museum. Nu le trecuse prin cap.

Într-una din zile, Emil Donose ieşise la plimbare pe artera principală a Trejei. Era acum un iniţiat în programul cultural al orăşenilor şi îl găsea surprinzător. Emil ştia de exemplu că în ziua aceea era spectacol la TCT. Se aştepta să vadă o mulţime de cunoscuţi foindu-se în sus şi în jos pe trotuare, în aşteptarea orei de deschidere a uşilor de sticlă ce dădeau în intrarea teatrului. Un zâmbet calm îi lumina faţa. Se surprindea adeseori satisfăcut în exigenţele lui de această oază aleasă de facultate, sau de oricine altcineva.

Ochii i se roteau în toate părţile, ca ai vrăbiilor. La un moment dat, simţi o mână pe umăr; unul, Gugiu, se bucura că îl vede:

— Mă bucur că te văd, ţi-ai schimbat tricoul?

Gugiu era şi el subinginer, lucra de cincisprezece ani în întreprindere şi ştia mai bine cum stăteau lucrurile.

— Salut, l-am băgat la apă. Tocmai mă plimbam, ce aglomerat e azi!

— Aglomerat, da, e premieră. Şi cum te-ai îndurat să vii aici? îl întrebă neaşteptat Gugiu. Mergeau acum unul lângă celălalt.

— Parcă a fost după mine?

Gugiu se amărî. Faţa i se strânse ca un ambalaj de pergament. Era mai în vârstă cu nişte ani decât Emil.

— Aşa e, nimic nu mai e după noi, îţi lipesc o etichetă pe fund, şi gata!

În întreprindere, Gugiu era cunoscut ca un om cu idei foarte ciudate. Mulţi îl evitau de teamă să nu se compromită, dar subinginerului puţin îi păsa. Abia avea ocazia să devină şi mai slobod la gură, ori de câte ori vroia el.

— Dragă Emil, spuse el luându-l de braţ, trebuie să-ţi spun că am constatat un lucru periculos la tine. Eşti prea impresionabil. Să ştii, că toţi sunt nişte ţărani, toţi!

— Bine, dar Trejea e oraş, aşa scrie în toate ziarele, în toate statisticile.

Auzind vorbele celuilalt, Gugiu dădu din mâna liberă:

— Aiureli. Poate construcţiile, casele, magazinele să fie orăşeneşti, dar oamenii sunt toţi nişte ţărani îmburgheziţi.

Donose începu să se simtă şi el compromis, dar condiţia lor socială fiind identică, era mai tare, cel puţin deocamdată, şi birui până la urmă. Consimţi să ia parte la discuţie cu jumătate de entuziasm:

— Atunci unde sunt adevăraţii orăşeni, dacă spui că toţi oamenii de aici sunt ţărănoi?

— La munte, vorbi atât de ferm Gugiu încât nu admitea niciun fel de contrazicere. Baza tehnico-economică şi suprastructura au rămas pe loc – „oraşul" adică – iar adevăraţii orăşeni, simţindu-se complexaţi, inhibaţi de valul de ţărani care veneau la oraş, l-au părăsit de bună voie. Un fel de rocadă...

— Concluzia ta e absolută? îl privi neîncrezător subinginerul mai tânăr, vrând să încerce consecvenţa celuilalt.

— Desigur, răspunse Gugiu fără nicio rezervă, spulberând îndoielile lui Emil Donose.

— Atunci înseamnă că şi eu sunt ţăran, deşi am venit de la Bucureşti.

Gugiu râse zgomotos. Donose observase că nimeni nu-i privea în special, aşa că se linişti, şi apoi, el încă nu cunoştea pe de-a-ntregul tot mănunchiul de moravuri ce sălăşluiau în Trejea. Acum îşi dădu seama că Gugiu nu era ciudat deloc, ci numai un fin observator şi un dotat comentator al societăţii trejene.

— Tu eşti un fel de crai de curte veche, pentru care, natural, orice alt loc în afară de Bucureşti ţi se pare provincie. Dar adevărul e că ai plecat din Bucureşti în căutarea provinciei arhetipale, calme şi cu bună cuviinţă. Ai dat însă peste un oraş, Emile, un oraş adevărat plin de orăşeni simulanţi, cu legile lor proprii, cu morala lor proprie...

Tonul lui Gugiu devenise plângăreţ. Mulţi din oamenii care treceau pe lângă ei recunoşteau pe cei doi subingineri şi îi salutau respectuos. O femeie cu părul proaspăt făcut îşi înclină zâmbind capul către cel doi. Donose dădu şi el nedumerit din cap, plăcut impresionat.

— Cine era?

— Femeia aceea? Cineva din întreprindere, te-a recunoscut şi te-a salutat, ţi-am spus, eşti impresionabil, ca bucureştean ar trebui să-ţi fie ruşine.

— Eu credeam că pe tine, tu eşti mai vechi aici.

Pentru Gugiu părea tot aia.

— S-ar fi putut, e drept, răspunse ambiguu Gugiu, dar femeile nu mai salută un bărbat de care s-au plictisit, cel puţin până acum nu ştiam să-şi fi schimbat obiceiul. Înseamnă că te place. O să trăieşti cu ea un an sau doi, până îi cade cu tronc altcineva şi ţie altcineva. Pe urmă se reia jocul.

Siguranţa cu care vorbea Gugiu îl îngheţa pe Emil.

— Sunt târfe multe în oraşul ăsta? nu se mai putu abţine proaspătul subinginer.

— De ce, vrei să te însori? răspunse cinic celălalt subinginer, punându-i încă o dată mâna pe umăr. Haida de, ai putea să spui despre o femeie care te iubeşte că e târfă?

— Nu! făcu franc Donose, şi nu minţea, cum nu minţise nici până atunci.

— Păi vezi, ajunse Gugiu acolo unde vroise, numai că ele iubesc mulţi, aia e. Mulţi se culcă cu ele, toţi sunt fericiţi, toate ţărăncuţele sunt fericite, nimeni nu e nefericit. Cu condiţia să te lepezi de orgoliul mic burghez al proprietăţii asupra vreuneia din ele. Ca la cabaret... toate sunt proprietate comunală ca să nu zic de stat. Nici viitoarea ta soţie n-o să facă excepţie. Oricând se cade la învoială cu oricine, asta e încă o trăsătură a moralei de prin părţile astea. Ce e, ţi-am luat piuitul? Sau te gândeşti la fructa aia blondă de adineaori?

Donose bâigui complet ameţit:

— Ca în comuna primitivă... ca la cabaret...

— Nu ştiu cum a fost acolo, n-am trăit, trăiesc acum, sunt cu picioarele pe solul Trejei, şi văd că astea sunt regulile jocului. Vrei, bine, nu vrei – te forţăm, nu poţi – te-ajutăm, nu ştii – te-nvăţăm. Acum te las, trebuie să intru la teatru. Ne vedem mâine la întreprindere.

— Bună seara, lătră strident Donose, mirându-se în cel mai curat stil de Bucureşti.

Se întunecase de-a binelea. Subinginerul se hotărî să se întoarcă. Lumea care avea programarea pentru seara aceea la Teatrul de Comedie deja intrase şi bulevardul central se goli ca la un semn magic. Trecând pentru o ultimă dată prin faţa edificiului cultural al oraşului, lui Emil i se păru că desluşeşte în faţă o siluetă familiară. „Blonda de adineaori", gândi el, şi imediat, instinctiv, mări pasul. După câţiva metri, tocurile femeii răsunară în întuneric foarte aproape de el. Îşi aminti cuvintele lui Gugiu înainte de a se despărţi şi îl încercă pe loc un sentiment de siguranţă dublat de o fină

transpiraţie. Nu începea nicio îndoială, deznodământul comunal avea să fie acelaşi indiferent de modul în care ar fi deschis discuţia. Scuturându-se de orice urmă de trac, încercând să-şi potolească bătăile inimii, Emil Donose se pregăti să pună mâna pe umărul femeii, s-o întoarcă spre el şi să-i vorbească simplu, direct, ca de la trecător la trecător. Mai ales, dacă situaţia se dovedea a fi întocmai precum i-o descrisese celălalt subinginer înainte să intre la spectacol. Emil o şi vedea întorcându-şi ochii spre el, apoi zâmbind, apoi lipindu-se: şirul alunecos al gândurilor îi fu rupt cu brutalitate de un incident stupid: când Emil se afla foarte aproape în spatele ei, femeia se întoarse cu adevărat spre el, dar în loc de zâmbet, faţa ei trăda o criză cu dureri violente. Răsucită pe jumătate spre el, privindu-l cu ochii măriţi de teamă, femeia leşină în braţele lui. Rămaseră aşa, în mijlocul străzii, un timp nedefinit. Donose nu ştia cum să procedeze mai departe. Căuta zadarnic. Îi veni în minte respiraţia gură la gură. Crezuse că pe partea cealaltă, în întuneric, cineva se uită la ei şi că acea persoană îi dăduse ideea, Donose nu era sigur de asta, numai de corpul greu al femeii frumoase din braţele lui era sigur. Donose mulţumi totuşi cu glas tare, dar vocea nu se mai auzi. Erau cu desăvârşire singuri. Subinginerul o strânse puternic de talie pe femeie şi îşi apropie faţa de a ei. Lumina becului de stradă descoperea o faţă fină, încadrată de bucle aurii, sârmoase. Lucru ciudat, nu mirosea a niciun fel de parfum sau deodorant. Ochii închişi erau făcuţi cu grijă, la fel şi buzele întredeschise ca două arcuri strălucitoare. Îşi lipi încet urechea de buzele ei: părea ca femeia nu mai respiră, şi atunci începu să-i maseze pieptul plin, pietros. Nicio mişcare. O sprijini de zid şi îşi lipi buzele de ale ei, răsuflând de câteva ori în ea. Se trezi mângâind-o, apoi pipăind-o din ce în ce mai pătimaş. I se păru că femeia s-a mişcat puţin, îşi îndepărtă faţa ca s-o vadă mai bine. Era frumoasă. Începu s-o sărute din nou, până când simţi năpădindu-i în gură un lichid cald. Îşi dezlipi buzele de gura femeii şi un şuvoi de sânge se revărsă printre buzele frumoasei. Un miros fad îl umpluse nările. Simţind în cerul gurii sângele pe care în patima lui îl supsese dintre buzele bolnavei, Emil Donose vomită în partea stângă, continuând să o ţină în braţe pe blonda leşinată. Se temu că în acea clipa ar putea să fie deja contaminat cu cine ştie ce boală, dar braţele rămâneau mai departe încolăcite în jurul taliei subţiri a bolnavei necunoscute. Putea, la urma urmei, să sufere de o anemie pasageră, şi el fusese anemic când era mic şi îşi aducea aminte că îi curgea sânge din nas. Se putea constata ce avea frumoasa necunoscută, a doua zi dimineaţă, la circa întreprinderii. Dar până atunci?

XV

Când maşina opri în dreptul Tribunalului, mulţimea adunată la intrare începu să se agite, cuprinsă de mânie. Cordonul de ordine făcea uz de bastoanele sale de cauciuc. Se auzeau ocări, înjurături, ţipete.

Uşile maşinii se dădură în lături şi coborâră mai întâi doi miliţieni, apoi încă doi, apoi Şbiţa cu Prisecaru.

Avocatul coborî din cabină mai înainte ca maşina să se oprească şi trânti portiera. Cei patru miliţieni îi încadrară în linişte. Cei doi îşi strânseră mâinile în tăcere, şi mediul de ordine le respectă gestul, căutându-l din priviri pe avocat. Acesta se apropie din spate şi, punându-şi palmele pe umerii lor, le spuse privindu-i foarte aproape, şi zâmbind lat:

— Fiţi calmi, sunt cu voi. Bine?

Cei doi se mulţumiră să dea din cap zâmbind vag. Prisecaru întrebă deodată:

— Dar Donose?

— Subinginerul Emil Donose a fost achitat, lămuri pe acelaşi ton avocatul, îl bătu uşurel pe umeri în semn de încurajare, apoi se depărtă puţin, şi, afundându-şi mâinile în buzunarele pardesiului, le făcu miliţienilor un gest scurt, cu capul. Micul convoi se puse în mişcare în timp ce mulţimea îşi înteţea larma. Câteva flash-uri izbucniră. Cei patru din escortă mergeau imperturbabil, în vreme ce colegii lor se străduiau să menţină ordinea.

Ajunseră în faţa uşilor înalte, din lemn de stejar, ale Tribunalului. În câteva puncte, cu toată opoziţia îndârjită a serviciului de ordine, era cât pe ce să se rupă cordonul. Uşile cele mari se deschiseră lent. Avocatul îşi întoarse o clipă capul, privind de sus mulţimea. Un zâmbet inexplicabil îi miji pe faţă, apoi se întoarse şi dispăru înăuntru. Uşile se închiseră iar mulţimea, ca prin farmec, îşi potoli larma. Începură chiar să se împrăştie. După un timp mai rămăsese numai cordonul de ordine răsuflând uşurat, şi o mână de ziarişti care luau notiţe. Începură chiar să vorbească între ei.

Se întunecase, şi de la o vreme nu mai rămăsese nimeni. Scările de piatră, lungi şi dese, care înconjurau din toate părţile Tribunalul, erau pustii.

Automobilele începuseră să-şi aprindă farurile şi se mişcau ca nişte scarabei în mediul lor prielnic.

Tribunalul domina maiestuos piaţa. Reflectoarele care-i luminau faţada funcţionau normal şi dinăuntru nu se auzea nimic.

XVI

Domnul Strună, ca întotdeauna, părea scos din cutie, la patru ace. „Bine ai venit, Prisecarule, ce nenorocire era să se întâmple, bine că până la urmă s-a lămurit!" „Un coşmar întreg", fu de acord Prisecaru lăsându-se însoţit pe poteca pietruită a întreprinderii spre binecunoscutul birou al casieriei de unde avea să ridice nişte bani. „Chiar că un coşmar! Dacă ai şti cum mă bucur că eşti iarăşi printre noi, nevătămat şi încrezător". „Încrezător? Încrezător în ce?" întoarse Prisecaru capul spre el dând prioritate unei persoane feminine de la biroul personal. În clipa când trecea prin dreptul lor, Prisecaru simţi că i se zâmbeşte. „În soartă".

— ...sănă, salutăm, sănătate! Bun. Bine. Da, bun, nu, ţi-l trimit pe băiatu' ăsta, cu toate formele în regulă, doar am mai lucrat noi, nu? Atunci aşa rămâne, se sculă Precupeţu în picioare, grăbindu-se cu cealaltă mâna să-ţi îndrepte o cută de la pantaloni. Bun. Nelu surâse şi el, după care privi afară, pe fereastra biroului. Poftim? Nu înţeleg, e bun, hă hă, sigur, buun, zâmbi Precupeţu făcându-i cu ochiul lui Nelu care şedea într-un scaun, lângă birou şi-şi odihnea mâinile pe genunchi. Tovarăşe, eu acuma îi îmbarc, îi pun la camion, şi pe seară, încolo, pe după amiază, patru, cinci maxim, îi aveţi, să vedem cum merge Nelu, băiatu' ăsta, şoferul, e lângă mine, aici...